

vestnik

Letnik XXVII.

Celovec, petek, 7. april 1972

Štev. 14 (1551)

Osvobodilne sile Vietnama so uspešno sprožile veliko ofenzivo

Ob koncu prejšnjega tedna je južnovietnamska fronta narodne osvoboditve sprožila veliko ofenzivo. Borci osvobodilnih sil, katerih število cenijo na najmanj 40.000 mož, so prešli v napad proti enotam saigonskega režima predvsem na območju južno od demilitariziranega pasu. Čeprav so saigonske čete oborožene z najsodobnejšim ameriškim orožjem in kljub izdatni podpori, ki jim jo nudi ameriško vojno letalstvo, so narodnoosvobodilne enote naglo prodrle proti nasprotnikovim oporiščem, od koder se je začelo brezglavo umikanje saigonskih čet.

Boji v Južnem Vietnamu se nadaljujejo z vso srditostjo in čedalje bolj prihaja do izraza tudi ameriška podpora, zlasti z bombardiranjem položajev in prometnih zvez, ki se jih poslužujejo osvobodilne sile. Hkrati pa se v javnosti neposredno prizadevanja kakor tudi v široki mednarodni javnosti postavljajo tudi vprašanja glede politične plati vietnamskega problema.

Svoje politične namene poleg vojaških ciljev ima nedvomno tudi sedanja ofenziva osvobodilnih sil. Glede tega prevladuje mnenje, da bo južnovietnamska fronta narodne osvoboditve predvsem preprečila izvajanje vsega tistega, kar Američani razumejo in skušajo uresničevati pod geslom tako imenovane „vietnamizacije“. To so v prvi vrsti načrti, po katerih težišče voj-

skovanja postopoma prehaja od ameriških na saigonske čete. V okviru teh načrtov je Amerika število svojih vojakov v Vietnamu od več kot pol milijona mož v letu 1968 zmanjšala že na 95.000, do

začetka maja pa naj bi se to število znižalo na 69.000 mož.

Vendar vsa ta „vietnamizacija“ — vsaj v določeni meri — ni dosti več kot pesek v oči svetovni javnosti. Kajti z odhodom ameriških vojakov iz Vietnama se ameriški vpliv v deželi prav nič ni zmanjšal; isto pa velja tudi glede ameriške vojaške prisotnosti, saj se je zmanjšalo samo število ameriških vojakov, ne pa tudi obseg ameriške pomoči v obliki najsodobnejšega orožja. Z drugimi besedami to pomeni, da se nadaljuje boj za isto, to je za ameriške interese, samo da ga zdaj ne bijejo več ameriški vojaki sami, marveč so to „časno nalogo“ prevzeli vojaki saigonskega režima, ki se z ameriškim orožjem in za ameriške koristi bojujejo proti lastnemu narodu.

Torej je razumljivo, da se narodnoosvobodilne sile proti taki „vietnamizaciji“ bojujejo z vso odločnostjo in doslednostjo. V tem boju uživajo široko podporo Severnega Vietnama in številnih drugih držav. Uživajo pa podporo predvsem med lastnim narodom, med prebivalstvom Južnega Vietnama, ki noče imeti ničesar skupnega z režimom v Saigonu. Množeča se znamenja o razkroju tega režima so dovolj prepričljiva in je — kakor kažejo sedanji dogodki — pravzaprav le še vprašanje časa, ko bo tudi Washington obrnil hrbet predsedniku Thieu, kakor je to storil zdaj njegov obrambni minister.

V tej perspektivi je treba ne glede na neposredni izid sedanje vojaške ofenzive gledati nadaljnji politični razvoj dogodkov. Prej ali slej bo prišlo do nadaljevanja pariških pogovorov, ki jih je ameriška stran pred kratkim prekinila. Tedaj pa bo velike važnosti razmerje vpliva in pomena med saigonskim režimom ter južnovietnamsko fronto narodne osvoboditve.

Dunajski razgovor

O MANJŠINSKIH VPRAŠANJIH

Včeraj popoldne je bil v uradu zveznega kanclerja na Dunaju prvotno za sredo tega tedna predvideni in potem zadnji dan na četrtek preložen razgovor o odprtih vprašanjih slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Na razgovor je kancler dr. Kreisky poleg koroškega deželnega glavarja Sime povabil po tri zastopnike Zveze slovenskih organizacij na Koroškem in Narodnega sveta koroških Slovencev.

Ker ob zaključku današnje številke podrobnosti še niso bile znane, bomo o vsebini in poteku razgovora poročali prihodnjič.

Ustaški teror na Švedskem

Ko je pred enim letom jugoslovanski veleposlanik v Stockholmu Vladimir Rolović postal žrtev zločinskega atentata, je mednarodna javnost postala pozorna na dejavnost ustaških teroristov na Švedskem. Potem je bilo izvedenih še več napadov na jugoslovanske ustanove, prejšnji teden pa so ustaški atentatorji z zažigalno bombo uničili poslovno jugoslovanskega podjetja Yugotours v Stockholmu.

Danes je znano, da deluje na Švedskem cela vrsta ustaških skupin. Šest največjih skupin se je v zadnjem času skušalo združiti, vendar dosedanja poskusi niso obrodili sadov. Največja ovira za tako teroristično „integracijo“ je bila v tem, ker bi namesto sedanjih šestih šefov potem ostal pač samo eden. Tako so hrvatski ekstremisti na Švedskem ostali organizacijsko sicer neenotni, vendar so postali odnosi med njihovimi organizacijami precej boljši, sodelovanje pa trdnjejše.

Nazveč članov ima tako imenovani „Hrvatski oslobodilački pokret“ (HOP), ki mu v Stockholmu pravijo tudi „hrvatsko-švedska skupnost“. Organizacijo so ustanovili leta 1957 v Avstraliji, evropska centra pa sta v Uppsali in Göteborgu. Šef te organizacije je neki Stipe Mikulič, brat Blagoja Mikuliča, ki je lani skupaj z Ivanom Vučevićem „zasedel“ jugoslovanski konzulat v Göteborgu.

Po pomenu takoj za organizacijo HOP je „Hrvatski narodni odbor“ (HNO), ki velja za najekstremnejšo in najbolj oboroženo ustaško organizacijo na Švedskem. Na tretjem mestu je „Hrvatski demokratični odbor“ (HDO), to je manjša skupina

predvsem starejših ljudi — političnih emigrantov. Potem delujeta še organizaciji „Združeni Hrvati“ in „Hrvatsko revolucionarno bratstvo“, v zadnjem času najaktivnejša ekstremistična organizacija pa je „Društvo prijateljev Matice Hrvatske — Matija Gubec“, ki je bilo ustanovljeno šele v začetku leta 1970.

„SLOVENSKE NAPISE ZA VSE DVOJEZIČNE OKRAJE!“

V noči od nedelje na ponedeljek so neznani storilci izvedli novo „napisno akcijo“, ki je tokrat zajela središča tistih upravnih in sodnih okrajev na Koroškem, za katere člen 7 državne pogodbe predpisuje dvojezične krajevne napise. Nemškimi krajevnimi označbam v teh krajih so bila pripisana še slovenska imena krajev. Kakor je razvidno iz letakov, ki so jih trosili ob tej priložnosti, je akcijo izvedlo „Gibanje za socialno in nacionalno osvoboditev“.

Vzrok za to akcijo so bili — kakor je rečeno v letaku — razgovori zvezne vlade s predstavniki slovenske manjšine, kjer je šlo za predlog koroške deželne vlade, po katerem naj bi dvojezične napise namestili samo v 205 vaseh. „Ta nesramni predlog nadaljuje zatiralsko manjšinsko politiko, kajti obe, tako deželna kakor tudi državna vlada vesta, da v avstrijski ustavi ni govora o kakih dvojezičnih napisih v vaseh“, temveč v upravnih enotah. Prav v teh okrajih, ki smo jih danes označili. In prav tu hočemo videti dvojezične napise!“

V letaku je dalje rečeno, da so s temi akcijami prvič po koncu druge svetovne vojne v uspešni obliki postavili demokratične zahteve po dvojezičnih napisih ter prisilili oblast, da se z njimi bavi. Način, kako avstrijska in koroška oblast enostavno prezirata določila državne pogodbe, po mnenju gibanja vzorno dokazuje,

da se poživigata na zakone, če se jima ne ljubi izpolniti demokratične zahteve. Zahteva slovenskega prebivalstva po dvojezičnih napisih pa je demokratična zahteva in nima sploh nič opraviti z nacionalizmom, kakor to skuša dopovedati nemškemu delovnemu ljudstvu meščansko časopisje, ki ob vsaki akciji histerično razgraja in govori celo o „šovinistih“ in podobnih neumnostih.

Potem letak poudarja, da je slovensko govoreče prebivalstvo sestavljeno večinoma prav tako kot nemško govoreče prebivalstvo iz delavcev in kmetov. Nemškemu delovnemu ljudstvu iz vseh strani trobijo, da se mora postaviti proti slovenskim demokratičnim zahtevam. To pa služi edinole gospodarjem v deželi, ki so zelo zainteresirani na tem, da se delovno ljudstvo v obratih in v vaseh cepi, da se razvijejo nacionalistični prepri, ki onemogočajo skupno nastopanje in delovanje ljudstva.

„Če se delavci — je ob koncu rečeno v letaku — zaradi slovenskih napisov med sabo spro, potem je kapitalist srečen, ker lahko izgrava enega proti drugemu in pri tem profitira. Zato se glasijo naše parole: Proti meščanskemu nacionalizmu! Za takojšnjo in popolno izpolnitev vseh slovenskih demokratičnih zahtev! Slovenske napise za vse dvojezične okraje! Izpolnitev slovenskih demokratičnih zahtev je tudi v interesu nemško govorečega delovnega ljudstva na Koroškem!“

V a b i l o
na

SPOMINSKO SLAVNOST

OB 30-LETNICI
IZSELJEVANJA KOROŠKIH SLOVENCEV

ki jo prireja Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem v sodelovanju s Krščansko kulturno zvezo in Slovensko prosvetno zvezo v nedeljo 16. aprila 1972 s pričetkom ob 14.30 uri v veliki dvorani celovškega Doma glasbe.

Na sporedu bodo govori, recitacije in petje.

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, pri zastopnikih farne mladine ter v Celovcu v knjigarni „Naša knjiga“.

Prireditveni odbor

Epidemija črnih koz zahtevala v Jugoslaviji 25 človeških življenj

V južnih predelih Jugoslavije, zlasti pa na Kosovem, je prejšnji mesec izbruhnila epidemija črnih koz. Zdravstvene ustanove so takoj uvedle potrebne varnostne ukrepe. Prebivalce okuženih vasi so spravili v karanteno, po vsej državi pa so uvedli obsežno akcijo cepljenja proti črnim kozam. Po zadnjih vesteh so v Jugoslaviji ugotovili skupno 148 obolelih oseb, 25 ljudi pa je umrlo. Na Kosovem, ki je bilo posebno prizadeto, so obolele 103 osebe, medtem ko število smrtnih primerov znaša sedemnajst.

Zaradi epidemije črnih koz, ki je zajela nekatere predele Jugoslavije, so bili na vseh mejah uvedeni strogi ukrepi, ki so močno vplivali zlasti na velikonočni izletniški promet. Tako je bil tudi na avstrijsko-jugoslovanski meji dovoljen prehod le osebam, ki so bile cepljene proti črnim kozam. Nekatere potnike iz Jugoslavije pa so spravili celo v karanteno, vendar se je pozneje izkazalo, da sum glede okužbe ni bil upravičen.

V boj proti epidemiji črnih koz v Jugoslaviji se je vključila tudi Svetovna zdravstvena organizacija (WHO), ki deluje v okviru posebnih organizacij Združenih narodov. Pred kratkim je ta organizacija po-

slala v Jugoslavijo pol milijona doz cepiva proti črnim kozam, o razmerah na prizadetih področjih pa se je osebno prepričal predstavnik Svetovne zdravstvene organizacije, ki je potem izjavil, da je zadovoljen z ukrepi jugoslovanske zdravstvene službe v boju proti črnim kozam.

Prav tako so se temu boju solidarno pridružile tudi razne druge države, med njimi zlasti Amerika, ki je prav tako poslala v Jugoslavijo večjo količino cepiva ter posebno zdravniško ekipo, ki je priskočila domačim zdravnikom na pomoč pri cepljenju prebivalstva.

Šolski problemi

SLOVENCEV NA TRŽAŠKEM

Na občnem zboru Sindikata slovenske šole, ki je bil prejšnji teden v tržaškem Kulturnem domu, so profesorji, učitelji in otroške vrtnarice, ki poučujejo na slovenskih šolah na Tržaškem, razpravljali o šolskih problemih Slovencev na Tržaškem.

Med drugim je bilo — kakor že vsa zadnja leta — spet poudarjeno, da se položaj tamkajšnjega slovenskega šolstva sicer nekoliko izboljšuje, da pa so še vedno ostala odprta številna vprašanja. Na poli postopnega izboljševanja razmer je zlasti osnovno šolstvo, medtem ko je položaj srednjih in višjih šol slej ko prej nezadovoljiv in se morajo šolniki in sploh tamkajšnji Slovenci še naprej boriti za dosego tistih pravic, ki jih italijanske šole in njihovi šolniki že zdavnaj uživajo.

Posebno poudarjena je bila skrb glede števila otrok, ki obiskujejo slovenske šole. V zadnjem času se je število sicer nekoliko izboljšalo, vendar pa je, kakor je bilo ugotovljeno na občnem zboru, „še vedno preveč slovenskih staršev, ki v svoji omejenosti vpšejo otroka v italijansko šolo, misleč, da bo dobil lažje in boljše zaposlitev“.

Torej zelo podobne razmere kot pri nas na Koroškem.

MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO:

GOSPODARSKO SODELOVANJE JE TREBA IZBOLJŠATI

POŠIROKEM SVETU

V zvezi s predvidenim obiskom predsednika zveznega izvršnega sveta SFR Jugoslavije Bijedića pri avstrijski zvezni vladi stojita dve vprašanji v ospredju javnega zanimanja. Na eni strani je to vprašanje neizpolnenih določil člena 7 avstrijske državne pogodbe, to je izpolnitev obveznosti do slovenske narodne skupnosti na Koroškem in hrvaške narodne skupnosti na Gradiščanskem, na drugi strani pa vprašanje gospodarskega sodelovanja med Avstrijo in Jugoslavijo.

Medtem ko na diplomatski ravni pripravljajo avstrijsko-jugoslovanski sporazum o dolgoročnem gospodarskem, industrijskem in tehničnem sodelovanju, je zadnji teden dnevnika „Die Presse“ posvetil dosedanjemu razvoju gospodarskega sodelovanja med obema državama in njegovi problematiki obsežen članek. Če upoštevamo, da ta dnevnik, čeprav se naziva neodvisnega, finančira zveza avstrijskih industrialcev, spoznamo, da vodilni krogi avstrijske industrije posvečajo v tem času problematiki tega sodelovanja posebno pozornost. Čeprav neuradna, je ta pozornost znak resnih teženj avstrijskih industrijskih podjetij, da zboljšajo to sodelovanje.

Iz omenjenega članka je kot bistveno mogoče povzeti, da išče avstrijska industrija možnosti sodelovanja z jugoslovansko industrijo. Njena prizadevanja imajo svoje korenine zlasti v razvoju avstrijsko-jugoslovanske trgovine v minulem letu. Zaradi restriktivnih ukrepov na jugoslovanski strani se je namreč izvoz v Jugoslavijo zmanjšal za sto milijonov šilingov na 3,3 milijarde šilingov, čeprav se je celotni izvoz povečal za 6 odstotkov na 80 milijard šilingov. Še bolj kot to je medsebojno gospodarsko sodelovanje slabilo dejstvo, da se je uvoz iz Jugoslavije, ki je zadnja leta čedalje bolj zaostajal za jugoslovanskim uvozom iz Avstrije, zmanjšal prav tako za sto milijonov šilingov na 1,2 milijarde šilingov. Ta upad je pomemben tembolj, ker je celotni avstrijski uvoz lani narasel za 13 odstotkov na 104,4 milijarde šilingov.

V očigled dejstvu, da meddržavno gospodarsko sodelovanje trajno ne more biti plodno, če pasive trgovinske bilance partnerja ni mogoče zmanjšati, je razumljivo, da iščejo avstrijska industrijska podjetja nadaljnjih poti sodelovanja z Jugoslavijo. Spoznavaajo, da je okvir, ki ga temu sodelovanju dajejo dosedanja trgovinski sporazumi, preozek in da ne odgovarja modernim gospodarskim

konceptom. „Die Presse“ to tudi ob koncu zadevnega članka jasno poudarja, ko pravi, da pričakuje od dolgoročnega kooperacijskega sporazuma med avstrijskimi in jugoslovanskimi podjetji bistveno izboljšanje medsebojne trgovine. Taki sporazumi namreč omogočajo med podjetji blagovno izmenjavo v razmerju 1:1, kar je enako v avstrijskem kot v jugoslovanskem interesu.

Doslej je naša država tej moderni obliki gospodarskega sodelovanja v primeru Jugoslavije posvečala premalo pozornosti. Zato je prišla skoraj pod kolesa konkurence drugih dežel. Lepo število 30 kooperacijskih sporazumov med avstrijskimi in jugoslovanskimi podjetji zgublja takoj na pomenu, če upoštevamo, da se avstrijske kapitalne investicije v tem sodelovanju omejujejo le na tri podjetja, medtem ko so druge države po poti podobnega sodelovanja v Jugoslaviji investirale že 80 milijonov dolarjev. Dnevnik „Die Presse“ izreka temu nesorazmerju indirektno kritiko, ko navaja izjavo predsednika gospodarske zbornice SR Slovenije Leopolda Kreseta pred avstrijskimi novinarji, po kateri se zlasti Slovenija zanima za nadaljnje kooperacijske sporazume z avstrijskimi industrijskimi podjetji.

Gotovo ni mogoče podcenjevati zglednih primerov dosedanje kooperacije med gospodarskimi podjetji Avstrije in Jugoslavije, kot so sodelovanje med industrijama avtomobilskih gum Semperit in Sava, med elektroindustrijama Elin in Rade Končar in med najnovejšim otrokom tega sodelovanja, ki se poraja v partnerstvu podjetja Gorenje in avstrijsko industrijo motornih vozil Steyr. Tudi kooperacije med avstrijsko in jugoslovansko živilsko industrijo, kjer se na avstrijski strani angažirata Mauthner-Markhof in Haas, ni mogoče prezreti. Toda v primerjavi s kooperacijo, ki že obstoja med jugoslovanskimi podjetji in podjetji širom Evrope, je vseh 30 primerov le drobica od možnosti sodelovanja, ki ga vsem vejam industrijske dejavnosti odpira Jugoslavija.

Bistvo avstrijskih primerov kooperacije z jugoslovanskimi gospodarskimi podjetji je to, da razen redkih izjem predstavljajo več ali manj enosmerno cesto tega sodelovanja. Avstrijska podjetja se trudijo, da bi dobila na razpolago jugoslovansko delovno silo in jugoslovanski trg z najmanjšim rizikom, za partnerstvo na osnovi reciprocitete v kapitalni udeležbi pa so doslej pokazala le malo zanimanja. To velja tako za avstrijske kapitalne udeležbe v Jugoslaviji kot za jugoslovanske kapitalne udeležbe v Avstriji. Zgleden dokaz za to trditev je poizkus podjetja Gorenje za ustanovitev podjetja na Koroškem. Zgleden tembolj, ker to podjetje proda na avstrijski trg letno svojih izdelkov v vrednosti 650.000 dolarjev, to je preko 16 milijonov šilingov.

V avstrijski zunanji trgovini zavzema Jugoslavija še vedno peto mesto. Vse pa go-

voru za to, da bi lahko zavzemala četrto ali celo tretje mesto. Po dnevniku „Die Presse“ je avstrijska industrija na takem povečanju sodelovanja čedalje bolj zainteresirana. Na drugi strani pa obstaja podoben interes tudi v Jugoslaviji, ki svojega prebivalstva ne more v potrebni meri produktivno zaposliti. Milijon jugoslovanskih delavcev dela v inozemstvu, blizu 300.000 jih je doma brezposelnih. Avstrijsko gospodarstvo nasprotno potrebuje okoli 120.000 inozem-

Razvoj porabe živil

V NASLEDNJIH LETIH

Ministrski svetnik dr. Franz Kobs je v strokovni reviji „Der Förderungsdienst“ pisal o razvoju porabe pri kmetijskih pridelkih. Čeprav dr. Kobs večkrat opozarja, da je prognosticiranje nekaj zelo tvegane, so vendarle zanimive naslednje domneve:

Poraba se bo znižala pri pšenični in rženi moki, krompirju, svežem mleku in živalskih maščobah. Nasprotno pa se bo zvišala pri sladkorju, zelenjavi, govejem in svinjskem mesu, perutnini, jajcih, siru, maslu, rastlinskem olju in maščobah, pivu ter vinu. Rekord v naraščanju porabe bo dosežen pri perutnini in vinu (58 oziroma 44 %); nato sledijo rastlinska olja in maščobe, sir, pivo in svinjsko meso (20 do 33 %), medtem ko bo poraba pri govejem mesu, jajcih in zelenju narasla za 10 do 20 %. Največje nazadovanje porabe pričakujejo pri živalskih maščobah (nad 10 %); pri moki, svežem mleku in krompirju pa bo poraba nazadovala za 5—10 %.

Iz navedenih primerov vidimo dokaj ugoden razvoj za proizvodnjo mesa, ki je tudi pretežni del proizvodne smeri kmetov na našem ozemlju.

skih delavcev, da lahko v potrebni meri razvije svoje zmogljivosti in zadosti povpraševanju za svojim blagom na domačem in mednarodnem trgu. Kaj je torej bližje od vprašanja, zakaj ne bi bilo mogoče odpraviti dosedanjega mrtvila v gospodarski kooperaciji med obema deželama?

To vprašanje se v očigled tega, da sodi avstrijsko-jugoslovanska meja med najbolj odprte meje v Evropi, naravnost vsiljuje. Kori, ki jih ob kulturni in blagovni izmenjavi obema deželama lahko nudi kooperacija kapitala in delovne sile, so gotovo večje od ovir, ki jih postavljajo razlike v gospodarski zakonodaji. Čas, ko so te razlike omejevale možnosti vsestranskega gospodarskega sodelovanja in skupnega gospodarskega prostora, je v Evropi že prešel v zgodovino. Zato je res na mestu, da tudi v gospodarskem sodelovanju med Avstrijo in Jugoslavijo zaveže nov veter, da ena kakor druga spoznata, da je neposredno sosedstvo boljše od oddaljenejšega prijateljstva.

(bl)

Pred saditvijo koruze

Koruzi je izmed žitnih vrst najbolj zahtevna po toploti in proti ozeblini najbolj občutljiva. V mrazu izpostavljenih krajih je na mestu previdnost pri odločanju glede časa saditve. Priporočamo jo v prvi polovici meseca maja. Koruzi je še vedno tista vrsta žita, ki daje do ene tretjine več pridelka kot pšenica; seveda zahteva tudi temu primerno pripravo njive.

Detelja, lucerna in razne travnato-leguminozne mešanice so najbolj odgovarjajoče predhodnice v kolobarju. Iz prakse pa vemo, da koruzi zelo dobro prenaša samo sebe. Seveda je v tem primeru treba bolj gnojiti (hlevski gnoj, kompost ali zeleni podor). K 200—300 centnerjem hlevskega gnoja na hektar je treba dodati še najmanj 500 kg/ha 16—18 % fosfatnih, 300—400 kg/ha kalijevih in 400—500 kg/ha 26 % dušičnih gnojil (dušik v dveh do treh obrokah). Če gnojimo s polnovrednostnimi gnojili (Volldünger), ki imajo v sebi vse tri hranilne snovi, pa moramo dati najmanj 1000 kilogramov na hektar.

Ornica naj bo vsaj 20 centimetrov globoka. Razdalja med vrstami naj bi bila 62,5 centimetra (primerna traktorjem), v vrstah pri zgodnjih sortah 25 centimetrov, pri poznejših pa tudi do 40 centimetrov. Pri silažni koruzi naj bi bila razdalja med vrstami prav tako 62,5 cm, v vrstah pa 18—25 cm. Za obe setvi velja globina 6 do 7 centimetrov.

Čedalje hujše je z uničevanjem plevela. Mnoge vrste so postale zoper kemična sredstva odporne. Ta pojav dela tudi strokovnjakom že sive lase. Zaenkrat je priporočljiva metoda povezovanja med mehaničnimi in kemičnimi sredstvi. Predno vzklje koruzi in pozneje, ko ima že 3 do 4 liste, njivo večkrat pobranamo z mrežnato brano. Če pa je njiva močno zapleveljena, jo še dva do trikrat plitvo okoplamo. Kjer je njiva zapleveljena s srnci, je najbolje njivo pred saditvijo večkrat na teden branati. S tem iztrgamo korenine tega plevela, ki se na površju zemlje posuši.

Po statističnih podatkih, ki jih je objavil Vatikan, je v letih 1964 do 1969 zapustilo svoj poklic 13.450 duhovnikov, torej več kot 2000 na leto.

Posebno značilno za ta razvoj je bilo leto 1969. Takrat so posvetili za duhovnike (brez redovnikov) 5156 oseb, toda skoraj enako število posvečenih duhovnikov, namreč 5014, je tistega leta umrlo, poleg tega pa je še 1780 duhovnikov zapustilo svoj poklic. Največ duhovnikov je zapustilo svoj poklic v Evropi, in sicer 727; na drugem mestu je bila Severna Amerika, kjer je pustilo duhovniško službo 658 oseb, v Latinski Ameriki pa 207.

VATIKANSKA STATISTIKA
ODKRIVA:

Pastirji zapuščajo svoje ovce

Leta 1969 je zaradi tega ostalo brez župnika več kot ena petina od skupno 190 tisoč župnij v svetu. Samo v Evropi je bilo kar 27 odstotkov župnij (35.802 od skupno 132.251) brez župnika. Da bi nekako zamašili to vrzel, so

ustanovili tako imenovana „pastirska središča“, ki jih upravljajo diakoni, nune, redovniki ali posebni „premični duhovniki“.

Odstotek katoličanov se po vatiškani statistiki močno razlikuje od celine do celine. V odstotkih je največ katoličanov v Južni in Severni Ameriki, namreč 55 odstotkov, najmanj pa jih je v Aziji, kjer predstavljajo komaj 2 odstotka celotnega števila prebivalstva. Evropa zavzema v tej statistiki drugo mesto z 38 odstotki.

Ta razvoj je močno zadel tudi Italijo, kjer je samo v letu 1969 zapustilo svoj poklic 93 posvečenih duhovnikov, iz samostanov pa je šlo 442 nun.

BEOGRAD. — V Londonski bolnišnici je po kratki bolezni umrl znani jugoslovanski politik Vladimir Popović. Že kot študent je deloval v naprednem gibanju, potem je od začetka sodeloval v narodnoosvobodilnem boju, po vojni pa je bil na številnih visokih položajih. Kot veleposlanik je zastopal Jugoslavijo v Sovjetski zvezi, v Ameriki in na Kitajskem, bil je pomočnik zunanjega ministra ter predsednik odbora za zunanje zadeve zvezne ljudske skupščine član zveznega izvršnega sveta, generalni sekretar predsednika republike ter v zadnjem času član sveta federacije. V Beogradu je bil imenovan poseben odbor za pogreb.

LONDON. — Britansko zunanje ministrstvo je sporočilo, da bodo Velika Britanija, Amerika in Sovjetska zveza 10. aprila istčasno v Londonu, Washingtonu in Moskvi podpisale sporazum, ki prepoveduje razvoj, proizvodnjo in uskladičenje biološkega orožja.

RIM. — S 1. aprilom je bila v Italiji uvedena decentralizacija državne uprave in zakonodaje. Dve leti po izvolitvi deželnih svetov je namreč velik del dosedanjih državnih pristojnosti prešel na avtonomne dežele, ki so doslej imele teoretično, sedaj pa imajo tudi praktično zakonodajno oblast. Hkrati s to spremembo je tudi velik del dosedanjih državnih uradnikov dobil novega delodajalca — dežele. Bivši socialistični minister Mariotti je ob tej spremembi poudaril, da dežele lahko odločno prispevajo k demokratizaciji italijanskega družbenega in gospodarskega življenja, predvsem pa bo imela krščanska demokracija v bodoče manj možnosti, da bi zavirala, kot doslej, pot reform.

AMSTERDAM. — Nizozemska kraljica Juliana je v Amsterdamu odprla doslej največjo razstavo četrta, ki bo odprta pol leta in pričakujejo, da si jo bo ogledalo več milijonov obiskovalcev. Po izjavah organizatorjev je letošnja „Floriada“ doslej najbolj reprezentativna evropska razstava hortikulture. Prva taka razstava je bila leta 1960 v Rotterdamu in je privabila 3 milijone obiskovalcev. Letos je razstava mnogo večja, saj je na njej udeleženi 25 držav, ki so se polnih deset let pripravljale na to prireditve.

PARIZ. — Znana češkoslovaška drsalca Hana Maškova, ki smo jo letos občudovali tudi na predstavah dunajske Drsalne revije v Celovcu, je izgubila življenje pri prometni nesreči v Franciji. Hana Maškova je sodila v sam vrh svetovne drsalne elite ter si je priborila vrsto kolajn na svetovnih prvenstvih in na olimpijskih igrah.

STOCKHOLM. — Ustaški teroristi, ki so zadnja leta izvedli že dolgo vrsto atentatov na jugoslovanska predstavništva na Švedskem, so prejšnji teden opustošili prostore jugoslovanskega poslovnega predstavništva „Jugotours“ v Stockholmu. V poslopje so vrgli zažgalno bombo, ki je povzročila velik požar. Napad je bil izveden kljub temu, da je bila policija že dan prej obveščena. Jugoslovanska javnost je ostro protestirala zaradi novega napada ter zahtevala od švedskih oblasti, da napravijo konec zločinskemu delovanju ustaških teroristov.

SAN FRANCISCO. — V San Franciscu so zgradili 48-nadstropni nebotičnik, ki zaradi svoje nenavadne oblike velja za prvo moderno piramido na svetu. Nebotičnik, ki je namenjen poslovnim prostorom različnih ameriških družb in so ga zgradili v poslovnem središču mesta, je že med gradnjo postal ena izmed atrakcij mesta. Zgrajen je iz jekla in stekla, v njegovih kletah pa so velikanske garaže za več kot tisoč avtomobilov.

ZAGREB. — Italijanski tovarnar Giancarlo Battisti se je z zagrebško tovarno Cromos-Katran-Kutrilin pogodil o skupni gradnji tovarne barv in lakov. Tovarna, ki jo bodo zgradili v italijanskem mestu Trentu, bo začela obratovati že sredi leta. Zagrebška tovarna bo pripravila inženiring, italijanski pogodbenik bo prispeval denar, dobček pa si bosta pogodbenika delila na podlagi vrednosti, vložene v novi objekt.

LONDON. — V Ameriki in Angliji bodo posneli 26 enournih nadaljevanek televizijske serije o Hitlerjevem vzponu v letih od 1919 do 1933. S snemanjem bodo začeli poleti v Angliji in Nemčiji. Režiser Carl Foreman pravi, da se zaveda, da sicer obstaja nevarnost, da bi s tem Hitlerja poveličevali; vendar je prepričan, da bo „le moč prikazati pravi značaj tega hudičevega človeka“. Že zdaj pa imajo v načrtih še drugo serijo, ki naj bi prikazala Hitlerja v letih od 1943 do njegove smrti.

RIM. — Za volitve v poslansko zbornico v Italiji, ki bodo 7. maja letos, bo okrog 37 milijonov volilnih upravičencev, za volitve v senat pa nekoliko manj, ker se pri teh volitvah začneja volilna pravica šele s 25. letom starosti.

MED NOVIMI KNJIGAMI:

Pogled v zgodovinsko obdobje

ko so Slovenci prvič sami odločali o svoji usodi

Odločitev za Jugoslavijo je bila odločitev za obstoj Slovencev kot naroda. S to ugotovitvijo zaključuje dr. Janko Pleterški eno izmed poglavij v svoji novi knjigi „Prva odločitev Slovencev za Jugoslavijo“, ki je pred kratkim izšla pri Slovenski matici in Ljubljani. Knjiga je izšla ob tridesetletnici vstaje slovenskega naroda ter je posvečena „stotisočim neznanim slovenskim ljudem, ki so prvi odločili za Jugoslavijo dali moč in ljudski značaj“. Je to obsežna zgodovinska razprava, ki obravnava izredno pomembno vprašanje, namreč vprašanje, kako se je oblikovala politična volja Slovencev, ki se je končno izrazila v narodni samoodločbi ob koncu prve svetovne vojne, ko so se Slovenci skupaj s Hrvati in Srbi odločili za lastno državnost.

V tej knjigi se dr. Pleterški izčrpno in temeljito ukvarja s tistim obdobjem v slovenski zgodovini, ko so se Slovenci prvič pojavili kot političen subjekt — ko so vzeli svojo usodo v lastne roke in sami odločali, kako hočejo živeti v bodoče. Njihovo odločitev za lastno državnost so narekovali številni momenti, ki so enako vplivali na oblikovanje politične volje tudi pri drugih slovenskih narodih tedanje habsburške monarhije. Toda mimo vsega tega je bil morda ravno pri Slovencih še posebno merodajen moment, ki pri drugih narodnostih

ški Slovenci nismo lojalni avstrijski državljani in da hočemo razkosati koroško domovino, potem se moramo zavedati, da to ni nič novega. Tak odnos je znan že iz dobe monarhije, iz let prve svetovne vojne, iz tistega časa, ko se je slovenski vojak bojeval za žrtvoval za svojo avstrijsko domovino, katera pa mu je bila mačeha v pravem pomenu besede. Še posebno izrazit je bil ta krivični odnos na Koroškem in Štajerskem, kjer je preganjanje Slovencev presegalo vse meje. In potem, ko so tudi tisti slovenski voditelji, ki so do zadnjega bili bolj cesarski kot cesar, na podlagi bridkih izkušenj spoznali, da „Slovenci v Avstriji nimajo kaj opraviti“, pa so se Nemci poslužili enake logike kot danes — Slovenci so vsega krivi! Tudi danes smo vsega krivi Slovenci, ker zahtevamo enakopravnost, in ne Nemci, ki nam že dolga desetletja kratiijo pravice.

Ta za koroške razmere tako značilna logika je — kakor nam pokaže knjiga dr. Pleterškega — že stara in zato tudi preizkušena; predvsem pa je dokaz, da se določen krog ljudi na Koroškem iz zgodovine ničesar ne nauči.

Toliko bolj poučna pa je knjiga za nas, saj nam posreduje povsem nove poglede na tedanjo dobo, ko je slovenski narod sredi vojne vihre dozoreval za to, da iz objekta postane subjekt svojega narodnega življenja in boja. Avtor je uporabil obsežne vire in dokumente, ki doslej še niso bili obdelani, ravno to pa daje njegovi razpravi še posebno vrednost in jo napravi privlačno za vsakogar, ki se hoče bližje seznaniti s polpreteklo zgodovino slovenskega naroda in predvsem s tistim aktom v tej dobi, o katerem avtor ugotavlja:

„Odločitev Slovencev za lastno državnost skupaj s Hrvati in Srbi ob koncu prve svetovne vojne, pa čeprav jo je spremljalo strašno razkosanje slovenskega naroda in četudi ni hkrati pomenila samoodločbe ljudstva, je vendar odločilno dejanje, ki so s njim Slovenci dokončno postali političen narod.“

Knjiga obsega 324 strani ter so ji poleg imenskega kazala dodane še izredno obširne opombe, v katere so vključeni tudi številni doslej neobjavljeni dokumenti.

Tekmovanje za bralne značke

pomaga otrokom pravilno vrednotiti knjigo

Že dobrih deset let je od tega, ko so v Sloveniji prvič priredili med šolsko mladino posebno tekmovanje za bralne značke. Bilo je to v nekaterih koroških občinah, medtem ko danes zajema ta akcija že celotno Slovenijo, od prvotnih Prežihovih bralnih značk pa se je razširila na vse vidnejše slovenske pesnike in pisatelje. Potem je bila pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije ustanovljena tudi posebna zveza bralnih značk, ki zdaj leto za leto organizira tekmovanje med šolsko mladino.

Pobudnik prve bralne značke je bil pisatelj Leopold Suhodolčan, ki je danes tudi predsednik omenjene zveze bralnih značk. Dosedanji razvoj tega „gibanja“ je predsednik Suhodolčan opisal v mariborskem Večeru in iz tozadavnega poročila povzemamo naslednje:

Pred enajstimi leti so v koroških občinah Ravne, Slovenj Gradec, Dravograd in Radlje podeljevali prvič Prežihove značke. To so bile prve podelitve bralnih značk na Slovenskem. Po enajstih letih so bralne značke prekrile vso Slovenijo, postale so pomembno gibanje mladih, kulturna akcija, kakršnih je malo. Zdaj imajo v Sloveniji že 23 različnih bralnih značk, in sicer Prežihovo, Bevkovo, Cankarjevo, Jurčičevo, Levstikovo, Prešernovo, Finžgarjevo, Seliskarjevo, Miklošičevo, Ingoličovo, Gregorčičevo, Cicibanovo, Kranjčovo, Kosovelovo, Kettejevo, Kajuhovo, Župančičevo, Aškerčovo,

Milčinskega, Kersnikovo, Goliovo, Vodnikovo, Meškovo in ljubljansko.

Samo v zadnjem letu je več kot 70.000 mladih bralcev značkarjev prebralo vsaj desetkrat toliko najboljših knjig iz slovenske in tuje književnosti. Nastale so družinske knjižnice, mladi bralci so se srečevali s pisatelji in drugimi ustvarjalci. S tem, da so mladega bralca pritegnili k branju dobre knjige, so brez administrativnih ukrepov zadrževali nenehen pohod slabe literature. Bralne značke so s svojo sodobno, neprisljano obliko v marsičem spremenile tudi delo na šolah.

Zveza bralnih značk Slovenije se bo, kakor zagotavlja predsednik Suhodolčan, tudi v bodoče trudila, da bi uresničevala osnovna načela tega kulturnega gibanja. Še naprej bo v mladem rodu budila smisel za poglobljeno, kritično branje dobrih sodobnih domačih književnih del in s tem trajno ljubezen do knjige. Otrokom bo pomagala, da se bodo naučili pravilno vrednotiti knjigo in jo izkoristiti za svojo notranjo rast. Spodbujala bo etična čustva, posebno še ljubezen do domovine, spoštovanje do delovnih ljudi in privrženost njihovem boju za napredek.

Poseben poudarek tekmovanjem za bralne značke pa namerava dati zveza v letošnjem mednarodnem letu knjige.

Tudi letos v Celovcu:

„Teden srečanja“

Mesto Celovec in celovski radio bosta tudi letos priredila „Teden srečanja“, ki bo tokrat trajal od 11. do 18. junija ter bo obsegal razne prireditve glasbenih umetnikov, književnikov in folklornih ansamblov. Po doslej znanem sporedu bo letošnja udeležba — posebno pri zaključnem folklornem festivalu — izredno pestra in zanimiva.

„Teden srečanja“ se bo začel v Domu glasbe s koncertom pod geslom „Bach in glasba 20. stoletja“. Naslednjega dne bo v Mestnem domu glasbeni simpozij, zvečer pa se bo v Domu glasbe predstavil ansambel „Slavko Osterc“ pod vodstvom Iva Petriča. Tudi v dneh od torka do četrta bodo prireditve v Mestnem domu, kjer se bodo srečali književniki in skladatelji.

Folklorni festival se bo začel v petek v Domu glasbe, kjer bodo posamezni ansambli izvajali ljudsko glasbo iz Slovenije, Furlanije-Juljske krajine ter Koroške. Glavna prireditev folklornega festivala bo v soboto prav tako v Domu glasbe, kjer se bodo predstavile folklorne skupine iz Avstrije, Jugoslavije, Madžarske in Turčije. V nedeljo dopoldne pa bodo sodelujoči ansambli letošnje srečanje zaključili s tradicionalnim izletom po Vrbskem jezeru.

„Sadistična kamera“

V Ameriki vidi otrok od petega do štirinajstega leta starosti na televizorskem zaslonu umore okoli 13 tisoč ljudi. Na nemški televiziji je še huje, kot so pokazale raziskave televizijskega izvedenca dr. Heinricha Heriberta. Medtem ko je bilo v Los Angelesu na 15 televizijskih kanalih v enem tednu prikazanih 852 ubojev, jih je bilo v Nemčiji v istem času samo na dveh kanalih kar 416. Po rezultatih raziskav je prikazala v tednu dni „sadistična kamera“, kot jo imenuje dr. Heribert 52 surovih napadov, 27 umorov, obešenj, davljenje, nasilje nad ženskami in nedolžnimi otroki.

Po vsem tem je treba zastaviti resno vprašanje, kaj bo z generacijo, ki jo vzgajamo v surovosti in nasilju, kaj bo z otroki, ki jim nasilje prikazujemo kot zabavo?

Televizija vztrajno trdi, da radio ni nič bolj nedolžen. Mimo tega, da je tak „izgovor“ povsem zgrešen, je tudi splošno znano, da otroci dru-

Sovretove nagrade

ZA SLOVENSKE PREVAJALCE

Društvo slovenskih književnih prevajalcev je prejšnji teden podelilo Sovretove nagrade za prevajalsko delo v letu 1971. Tokrat so nagrade prejeli trije prevajalci, in sicer dva za poezijo, eden pa za prozo.

● Kajetan Kovič je prejel nagrado za prevod izbranih pesmi avstrijskega pesnika Georga Trakla.

● Ivan Minatti je prejel nagrado za prevod makedonskih pesnikov Koče Racin in Izeta Sarajliča.

● Radojka Vrančičeva je prejela nagrado za prevod romana francoskega pisatelja Marcela Prousta „V Swannovem svetu“.

gače reagirajo na nasilje, če o njem samo slišijo, kot če ga tudi neposredno vidijo.

Ali svet lahko spremeni to zvrst „zabave“? Ali jo lahko zamenjajo druge, prave vrednote? Mnogi so v to prepričani. Vendar pa je trenutno obetajoča le ena možnost samopomoči: da starši nadzirajo, kaj gledajo njihovi otroci.

TONE SVETINA

117

UKANA

DRUGA KNJIGA

Ker na teh strminah Nemci niso prodirali skozi goščavje, je Marko odvezal nahrbtnik, izvlekel kos svinjskega mesa in kruha in ponudil Ani, češ da je zdaj zadnja prilžnost, da se najesta.

Dekle ni moglo jesti. Kar naprej se je ozirala k Primožu in prisluškovala nemškemu poveljem, ki so odmevala prav do sem iz megle.

Nov oblak je zagril vrh, megla se je zgostila in se lepila po drevju, travah in pšeničnih poljih, ki so v lokih obdajala vznožje vasi. Na položajih je zavladovalo grozljivo pričakovanje. Nemci so izkoristili meglo in se naglo bližali...

„Pripravite bombe!“ je šlo povelje po položajih. Marko, ki ga ni bilo strah priplaziti se k še tako nevarnemu bunkerju, je v pozicijskem boju hitro izgubil živce. Ni se mogel najesti. Čim bolj blizu je pokalo, tem manj se je zmenil za napol obrano kost. Najraje bi jo bil na svojo roko pocedil v gozd in se izmuznil, pa ni maral zavoljo Svaruna in svojih.

„Umika ni, umika ni, orkamadonal!“ je oponašal Svaruna in mrmraje godrnjal pred Ano: „Ali naj se pogreznemo v tla? Dobro, da sem nekaj pojedel. Zdaj bom postal krvo-lanč!“

Premaknil je zapirac na paraboli, splezal po vseh štirih na greben, kjer so njegovi nažigali med drevje, in nekajkrat ustrelil. Pogum se mu je vračal.

Megla je vdahnila majorju Walzu drzno misel: vse svoje sile je pognal v napad, tako da so prodirale v treh verigah od vseh strani proti parizanskim položajem. Sovražnika je nameraval uničiti z avtomatskim orožjem v boju iz bližine. Med drevje se je usipala svinčena toča, kot bi se utrgal oblak. Z vzkliki „hura“ in „vorwärts“ so krenili v napad čez travnate planjave, prek žitnih polj in skozi goščave v smeri svetlih repov raket, ki so v vseh barvah ugašale v zelenju. Naskok je bil podoben valu, ki z vso silo butne na pečino in se razpenjen odbije od nje. Branilci so jih sprejeli z vsem orožjem in z bombami. Primožu so se zdeli Nemci nekakšne prikazni iz blodnih sanj. Svarun je klečal pri debeli bukvi in praznil šaržerje, njegova povelja pa so se izgubljala v vrtilinčih rafalov. Marko je čakal tobak, rjavo pljuval, klel in pokal s parabolo. Tudi Ana je streljala s svojo kratko italijanko med drevje, kjer je videla sence in slišala glasove.

Nemški naval je bil odbit, samo na srednjem odseku so se vkinili v obrambo in prodrli v vas. Zaplenili so vozove, hrano in krave. To je razgabilo zlasti bataljonskega komandanta Janeza in pratež. Dvignil je četo, ki so se ji priključili kuharji, mulovodci in intendantje, in se pognal z njo v napad.

Po silovitem navalu so v boju prsi ob prsi pregnali Nemce od voz in iz vasi.

Poročnik Bönke je bil nagnal svoje nazaj v vas, tako da so vozovi nekajkrat menjali lastnika.

Med drevjem po grebenu je bilo čedalje več ranjenec. Strojnice so klestile, da so od debel frčale trske kot iveri izpod sekire, iz ranjenih debel pa je mezel sok.

Megla je omogočila, da so se Nemci vkinili tudi v gozdu. Branilci na grebenu so bili vsi ranjeni, strojnica na sedlu pa je šla štirikrat iz rok v roke — štirje mitraljezci so ležali ob njej; pokosile so jih brzostrelke.

Svarun se je s peščico borcev in mitraljezom, ki ga je bil zadržal za rezervo, pognal v vrzel, ki so jo med branilci zasekali esesovci, hoteč presekati obrambo na dvoje. Med drvečimi so bili tudi Markovi minerci. Boksarski prvak miner Baloh je zavil nekaj kilogramov težko mino in jo z vso silo treščil proti skupini naskakujočih Nemcev. Zakotalila se je v strmino in med njimi eksplodirala.

Stokanje, ožgane cunje in čreva po drevju — tak je bil konec napada... Z nemškim klinom je bilo kot z ladjo, ki zadene na čer.

Zatem so se Nemci priplazili skozi goščavje in napadli Markove minerce in pratežnike. Marku so preluknjali klubuk, prestrelili bataljonske kotle in skoraj bi zavzeli greben. Toda bombe, ki so jih zagnali vanje vsi, od kuharja do komandanta, so jih vrgle nazaj v goščavje.

Svarun je vedel, da jih bo sovražnik, če jih bo še nekajkrat tako ostro zagrabil, vrgel z grebena in jih pognal pred cevi napadalcev z druge strani. Vsem so se podeseterile moči in živalska strast do obstoja jih je gnala, da so se borili kot levi.

Na robu katastrofe pa je prišlo do preobrata. Iz doline je potegnil oster veter. Megla se je dvignila, raztrgala in razblinila tako nenadoma, kot se je bila rodila. V medlem soncu so se zablesteli goljave, vse rosne in krvave. Na njih so se znašli napadalci kakor tarče na strelišču.

Nevidni strelci so jih kosili iz okopov po obronkih. Zdaj so začele mesariti med njimi še težke strojnice, tista iz zvonika in druga z vrha hriba. Polja so se čistila, kot bi jih pometala velikanska mella. Nemci so se v divjem begu umikali čez senožeti. Šele na obronkih gozda so spet urejali razbite vrste ter vlačili ranjene in mrtve. Spet so jo morali pobrati iz vasi in Janez je dobil nazaj vozove in krave.

Svarun je dvignil trudno roko in si obrisal potno čelo

Bače ob Baškem jezeru

Orožje se je povesilo. Čez rob je pokukala glava z okrvavljenimi obvezami. Kaj je, niso utegnili ugotoviti. Bönke je zagledal koščeno roko, ki je spustila po stirmi krogljo, podobno zajetnemu hlebu kruha. Nekajkrat je odskočila, se odbila od debel in padla naravnost mednje.

„Mina!“ je pošastno kriknil eden izmed najbolj prisebnih in jo hitro zgrabil. Hip zatem je izginil v ognjeni kroglji. Eksplozija jih je obrizgala z jeklenimi drobci in krvavo maso. Bönke je zaznal samo pošasten blisk — toliko da mu niso počile zenice — in začutil, da pada v oblaku dima. Priletel je na trda tla in negibno obležal. Ko se je zave-

Virunum - ŠE VEDNO UGANKA

Med Celovcem in Št. Vidom ob Glini se razprostira Gosposvetsko polje. Najznačilnejša vzpetina na tem področju je prav gotovo Štalenska gora (1058 m), znana po keltsko-rimskih izkopaninah, kjer so tik pod vrhom te gore odkrili in odkopali eno najstarejših naselbin ne samo Koroške, temveč cele Avstrije.

O B V E S T I L O O SKUPNI PEVSKI VAJI

Slovenska prosvetna zveza obvešča vse pevke in pevce včlanjenih pevskih zborov, ki bodo sodelovali na spominski slavnosti ob 30-letnici izseljevanja koroških Slovencev, da bo skupna vaja vseh sodelujočih zborov v nedeljo 9. aprila 1972 ob 19. uri v Domu glasbe v Celovcu.

Pevke in pevci so naprošeni, da se vaje zanesljivo in točno udeležijo.

kov. Južni sosedje Rimljani so bili z Noričani v zelo tesnih trgovskih odnosih. Ko so Rimljani leta 15 po našem štetju zasedli noriško kraljestvo in ga priključili rimskemu imperiju, so to Noričani vzeli brez vsakega odpora na znanje in živeli v dobrih odnosih z njimi. Ker Rimljanom gorska lega na Štalenski gori očitno ni ugajala, so zgradili na današnje Gosposvetskem polju novo mesto z imenom Virunum. Mesto na Štalenski gori je prišlo v pozabo in začelo propadati. Z ob časa ga je zbrisal s površja prav tako pa tudi Virunum, katerega so po vsej verjetnosti v času preseljevanja narodov razdejala kratka divja plemena.

Krščanska kulturna zveza vabi na uprizoritev igre

LUČ Z GORA

ki jo igrajo dijaki dijaškega doma Heimlinger iz Celovca. Za razvedrilo bodo skrbeli „Veseli študentje“.

- ob 14.30 uri v Kulturnem domu na Brnci
- ob 19.30 uri v Kulturnem domu v Bistrici na Zilji.

Danes še vedno stojimo pred uganko, kje se nahaja forum (središče) rimljanskega mesta Virunum, o katerem domnevajo, da je bil nekje na Gosposvetskem polju. Na predlog deželne glavarja Sime se je deželna vlada odločila za nakup tega „domnevanega“ ozemlja, ki je za nadaljnja raziskovanja neobhodno potrebno. V prejšnjem stoletju so na tem ozemlju poleg drugih arheologov delovali oziroma kopali tudi slovenski pisatelji in župnik Urban Jarnik, grof Christalnigg in kmet Gradišnik z Štalenske gore.

Ko bodo arheologi našli povezovalno med izkopaninami na Štalenski gori in Gosposvetskim poljem, bo

končno dana možnost, da se celotni kompleks Štalenska gora-Virunum znanstveno obdelata.

Še danes tožijo zgodovinarji radi prerane in nasilne smrti rimskega vladarja Julija Cezarja, ki bi, če bi še dalj živel, gotovo opisal tudi nekdanje prebivalce današnjega Korotana, kot je to storil o Galcijih. Tako bi skoraj gotovo zvedeli ime mesta na Štalenski gori, ki bo po vsej verjetnosti ostalo večna skrivnost.

Z nakupom zemljišča za nadaljnja raziskovanja je dežela pokazala razumevanje in željo po razjasnitvi tega do sedaj še nerešene problema o rimljanski preteklosti naše dežele.

Turizem in mi

Pred nedavnim je bilo v trgovski zbornici v Celovcu zborovanje gastronomov in tistih, ki so na razvoju turizma zainteresirani. Bilo je več govornikov in dosti častnih gostov. Zanimive pa so bile predvsem misli deželne glavarja Sime, ki je ugotovil, da je najlažje pospeševati razvoj turizma sedaj, ko živimo v miru in v času dobrososedskih odnosov. Turizem prinaša Avstriji velike dohodke, zato naj ima tudi gostinstvo pravico do posebne podpore od strani države. Predvsem so upravičene davčne olajšave pri investicijah. V kolikor gostinstvo nima lastnega kapitala, je treba tej važni gospodarski panogi nuditi posojila po posebno ugodnih pogojih.

Tehnika je prinesla dvig stanovanjske ravni predvsem deželam, iz katerih prihaja večina naših gostov — vsled tega moramo stalno obnavljati prenočišča. Vsakih pet let je treba obnoviti hotelski inventar, ako hočemo biti kos konkurenci v drugih državah. Le če bomo imeli visok stanovanjski komfort, bomo dobili tudi finančno krepkeje goste. Tudi hitro ceno preko Visokih Tur bo treba čimprej zgraditi. Prav tako je treba skrbeti za čistočo jezer. Zabraniti je treba razprodajo zemljišč za apartmajske gradnje, ki po navadi samo bremenijo občine. Kar se dogaja danes, je že odločujoče za prihodnjo generacijo, kateri hočemo ohraniti našo zemljo. Tudi prihodnja generacija bo morala nositi breme posojil, ki jih bomo potrebovali za saniranje jezer in za vzdrževanje čistih voda v deželi. Seveda bo morala tozadevno pomagati država — saj so koroška jezera kapital cele Avstrije.

Ob koncu je deželni glavar poudaril, da je gostoljubnost Koroške poleg lepote dežele in idealnega vreme-

na — poleti sonce, pozimi dosti snega — jamstvo za nadaljnji razvoj turizma. Za uspešni razvoj je potrebno skupno delo vseh, ne glede na politično naziranje.

Treba pa bo čedalje bolj upoštevati tudi dejstvo, da so gostje iz Slovenije v drugi sezoni važen faktor v turističnem življenju naše dežele. Pri tem bi dvojezični napisi gotovo prijavili še več gostov iz Slovenije, saj so napisi v jeziku gosta danes že vsakdanji pojav.

Fridko

Proces proti Lerchu se bo pričel 15. maja

Proces proti celovškemu kavararju Ernstu Lerchu, katerega državno tožilstvo dolži, da je dal povelje za ustrelitev 1000 židov na Poljskem, se bo pričel 15. maja letos.

Proces se bo odvijal pod predsedstvom višjega deželnega sodniškega svetnika dr. Kuglerja v porotniški dvorani deželnega sodišča v Celovcu. Obtožnico bo zastopal državni tožilec dr. Schaversberg. Postopek proti Lerchu izvira predvsem iz drugih procesov, ki so se in se še odvijajo proti nacističnim zločincem v Nemčiji. Kljub zelo obsežni obtožnici, ki obsega 57 strani, je dr. Kugler mnenja, da bo proces končan prej kot v enem tednu. Pred celovškim sodiščem bo zaslišanih deset prič, med katerimi so štirje avstrijski in šest nemških državljani.

ZDRUŽEVANJE OBČIN

na dvojezičnem ozemlju Južne Koroške v luči manjšinske problematike

Ravno v tem stavku pa v pripombi navaja osnutek urada koroške deželne vlade o novi ureditvi občinske strukture od marca 1971! Na žalost se Eberhard torej izogne kritični obravnavi ravno tega osnutka. Kljub temu pa moremo naprej slediti izvajanjem Eberharda, saj so splošni ustavno-pravni pomisleki veljavni tudi za združevanje občin na Koroškem.

Če pogledamo malo nazaj v zgodovino, ugotovimo, da je državni zakon o občinah iz leta 1862, RGBl. 18, naravnost prepovedal združevanje občin proti volji prizadetih. Šele proti koncu 19. stoletja je večina dežel na podlagi državnega temeljnega zakona o državnem zastopstvu 1867, RGBl. 141 (StGG über die Reichsvertretung) spremenila deželne občinske zakone v tem smislu, da so dopustile tudi prisilno združevanje občin, če le-te niso imele sredstev za izpolnjevanje zakonitih dolžnosti. Sprememba koroškega zakona: LGBL. 28/1868.

Dejstvo je, da je bila prisilna združitev občin dovoljena vedno le iz kvalificiranih, javnih oziror. Na tem se tudi v času od leta 1918 do 1934 ter od 1945 do 1962 ni ničesar spremenilo. Ni si mogoče predstavljati, da bi bila reforma občinskega prava v ustavni noveli 1962, katere cilj je bil ponovno uveljaviti občinsko samoupravo, poslabšala pravni položaj občin v tem smislu, da glede združenja občin ne bi bilo več nobenih omejitev. Iz tega sledi po Eberhardu, da kompetenca dežel za združevanje občin (ki sicer obstaja!) ni neomejena, kar sledi tudi iz splošne prepovedi samovoljnosti (Willkür) po avstrijski zvezni ustavi.

Omejenost pristojnosti za združevanje občin pa sledi tudi iz načel ustavne novele 1962. Novi občinski zakoni po letu 1962 to praviloma tudi upoštevajo, ko določajo, da je „dovoljena sprememba krajevnega območja občin le v javnem interesu, predvsem iz gospodarskih ali finančnih interesov prizadetih občin, pri čemer je treba na vsak način gledati na to, da bo vsaka občina po teritorialni spremembi sposobna, izpolnjevati zakonite naloge. Prav tako se je treba ozirati na gospodarske in kulturne interese prebivalcev; delitev katastralnih občin naj po možnosti izostane.“ Tako določa gradiščanski zakon o občinah, LGBL. 37/1965, z novelo LGBL. 47/1970.

Koroški občinski zakon, LGBL. 1/1965 — AGO, v členu 7 o spremembah krajevnega obsega občin nima podobnih določb. Člen 7 pravi, da je sprememba ozemlja občine izvzemši sporazumno spremembo mej (par 8), možna samo po deželnem zakonu; pač pa določa člen 8, da „more deželna vlada spremeniti občinske meje v toliko, kolikor to zahteva socialni, gospodarski in kulturni sestav (Gefüge) prizadetih občin, če le-le spremembo mej soglasno zahtevajo in se sporazumejo o ureditvi premoženjskih vprašanj“.

Če mora deželna vlada (in ob sklepu občine) pri spremembi občinskih mej, kar je v primerjavi z združitvijo oziroma odpravo občin mnogo manjši poseg v samostojnost občin, upoštevati socialni, gospodarski in kulturni sestav občine, tedaj velja to — argumento e minori ad majus — toliko bolj za odpravo občine kot take. To se pravi, da mora deželni zakonodajalec pri združevanju občin upoštevati

- a) splošna načela ustavne novele 1962, iz katerih sledi, da je odprava občine, tudi če je v javnem interesu, vedno le ultima ratio, če se upravni cilj ne da doseči z manjšim posegom v občinsko samoupravno avtonomijo;
- b) splošno prepoved samovoljnosti;
- c) socialni, gospodarski in kulturni sestav prizadetih občin.

Da moremo in moramo pod kulturnim sestavom občine razumeti tudi etnični sestav prebivalstva, je, mislim, očitno brez dolgega dokazovanja. Iz tega sledi, da je združevanje občin, ki ne upošteva etničnega sestava prebivalstva občin in spreminja upravne enote na ozemlju, kjer je narodnostna skupnost avtohtona, v škodo tej skupnosti, v nasprotju z zvezno ustavo in z zakonom o občinah!

Preden obrnemo pozornost na problematiko združevanja občin s staljša manjšinskega prava, si na kratko oglejmo še premoženjski oziroma lastninski problem v zvezi z občinsko reformo:

Člen 116 (2) ustavne novele 1962 določa: „Občina je samostojna gospodarska enota. Ima pravico, da v okviru meja splošnih zveznih in deželnih zakonov poseduje in pridobiva premoženje vseh vrst ter razpolaga z njim, da vzdržuje gospodarska podjetja in vodi v okviru finančne ustave svoj proračun (Haushalt) in pobira občinske dajatve.“

(Se nadaljuje)

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone

del, je bilo njegovo telo ena sama bolečina. Skušal je odpreti usta. Bilo so suha. Jezik je čutil kot tujek. Valjal se je po tleh, v želodcu se mu je obračalo, bruhal je... Misli je, da ima vse kosti zdrobljene. Meglilo se mu je pred očmi. Skozi vejeve je videl kopreno sivo zelenega prahu, na rjavi zemlji pa so vse križem ležali mrtvi in stokajoči. Poleg njega je ležala noga, odtrgana pri stegnu... razcefrano črno meso je obdajalo belo kost. Po grmovju so visele cunjice in drobovje. Nad vsem tem je plaval jedeč duh po žganih kovinah in osmojenem mesu.

Zazrl se je v roke. Bile so temno rdeče. Dvignil jih je k licem. Pol glave z lasmi vred mu je ožgalo. Po telesu so mu visele raztrgane cape, da je bil skoraj gol. Spoznanje, da bo ostal iznakažen, če se privleče živ iz te grape, ga je navdajalo z obupom. Če bi se pojavili pred njim sovražniki, bi rad umrl...

Začutil je neznosno žejo.

„Vode,“ je bila prva beseda, ki jo je izustil.

Nekaj vojakov, ki so bili globlje v globeli, je ostalo celih. Ti so zbirali ranjene in jim poskušali pomagati. Tam, kjer je eksplodirala mina, so bili vsi raztrgani, še drevesa so bila oguljena in okleščena. Ob enem je ležal Haselmann in z velikimi belimi očmi strmел v megleno nebo, kjer se je razblinila njegova odgovornost...

Preden je poročnik izgubil zavest, je ukazal podoficirju, naj pošlje po pomoč. Minila je cela večnost, preden se je privlekel vod, ki je natovaril ranjene in pobral orožje mrtvih.

Na zahodni strani glavnega napada je preklinjal major Walz. „To mi bo plačal Bönke! Nalašč ne dvigne svoje preplašene zadnjice, čeprav bi moral razbremeniti moj napad. Tisoč izgovorov bo našel, ušivi pes, ki ne mara prav nič lvegati.“

Zato se je odločil, da bo vodil napad sam. Mora jih zmletiti! Poročilo o izgubah je bilo strahotno. Imeli so že sedemdeset mrtvih in še več ranjenih. Če mu ne uspe, ga bo general prav gotovo poslal na rusko fronto. To pa mu prav nič ne diši. V tej deželi se je udomačil. Dobil je poceni priljubljenost med nemškimi uradnicami, v kazenskih ekspedicijah pa je naplenil dragocene stvari, ki jih redno pošilja ženi. Zelo je vesela teh njegovih daril in nenavadne ljubezni do družine...

Vrgel jih bo z grebena, ki mu niti ne ve imena. Potem bo dal zažgati vas in postreliti vse moške, ki jih bo seveda štel za padle nasprotnike. To bo podvig, o katerem sanja že dve leti, odkar se podi po gozdovih! Bojno vnemo mu je razpalil ubijalski nagon. Dan je temnel, njemu pa se je mudilo. Čimprej mora priti do žganja, klobas, mesa in denarja. Potem pa bo gledal velik kres...

Zaukazal je nov naskok. V ušesih mu je zvenelo vpitje njegovih vojakov, treski ročnih granat, ropot avtomatskega orožja, kriki in stoki... V gozdu je nastala zmešnjava, saj so njegovi že v prvem naskoku prodrli v vrste branilcev. Ko je streljanje za hip potihnilo, je zaslišal glas svojega namestnika, ranjenega v goščavju. Glas je ihtel prosil za pomoč, potem pa je utihnil. Med drevje so sekali le posamezni streli. Major je premišljal, kaj naj ukrene v tem kočljivem položaju, zdaj ko je pred ciljem. V katero smer naj udari?

S hriba je zaslišal: „Major Walz! Major Walz!“

Prisluhnil je in zarjovel: „Kaj je?“

„Mi smo na grebenu!“

Torej so se njegovi le prebili. Obšel ga je zmagosladen občutek. V odrešilo vrzel bo usmeril svoje. Vzvalovilo je zelenje. Major se je počasi dvignil ob drevesu, z daljnogledom na očeh. Glas je utihnil in sumljiva tišina se je razpredla med drevje. V belini obzorja, kjer sta se spa-

jala nebo in zemlja, je uzrl glavo, nagnjeno na cev šarca. Zdelo se mu je, da strojica gleda vanj kot oko na smrtno obsojenega ob kolu. Pa to je bil samo trenutek. Zaslišal je hreščeče poke, žvišt krogel... Leča v daljnogledu se je razdrobila na tisoč koscev. Bolečina mu je presunila telo.

„Svinjarija!“ je izpljunil kri skozi spačene ustnice. Zdrsel je ob deblu, lovil se je z eno roko. Svod je temnel, vejevje se je zgostilo v svinčeno temnem nebu, ki se je zamajalo, padlo nanj in ga pokopalo.

8

Primožu je zaplesala pred očmi krvava megla. Odložil je šarca in bolečina lik nad očesom je minila.

„Zadel si ga, orkamadona, Primož!“ je viknil Svarun in globoko zajel sapo. Z daljnogledom je sledil premikanju vejevja v smeri, kjer je mesaril rafal.

„Daj, še užgi! K njemu se plazijo!“

Tudi sam je dvignil avtomat. Vsi so našigali po vsem loku položaja.

Iz grmovja, kamor so streljali, so prihajali stoki. Kazno je bilo, da so nekoga zadeli v trebuh. Vpitje je bilo tako pretresljivo, da je preglasilo streljanje. Zadedi je klical na pomoč mater, prijatelje, da bi ga rešili, toda nihče si ni upal tja, kjer so kosili smrtonosni izstrelki. Svarun je zatislil oči in premagal nelagodnost ob tuji smrti; njegov razum je dojel, da se je tehnika odločnosti napadalcev že nagnila, in če takoj udari po njih, bodo prav gotovo odnehali. Zaukazal je protinapad na vsem odseku. Z zadnjimi naboji in bombami so zavzeli del gozda, ki so ga bili izgubili. Ugnezdili so se v starih zaklonih. Svarun ni pustil zasledovati umikajočih se Nemcev, ker jih je bilo preveč in je imela brigada premalo municije.

Nekdaj se je zbralo sedem Telebanov. Prvi je bil boter Bizgec, drugi Štefuc, tretji Hlebec, četrti Kozoprsk, peti Smola, šesti Čenčar, sedmi Abranek. Dogovorili so se, da jo mahnejo v svet za pustolovščinami in se izkažejo, da so fantje od fare. Da bi bili bolj varni, so se oborožili, in sicer z eno samo, pa silno in dolgo sulico. Te so se oprijeli in je korakal spredaj najpogumnejši in najmožatejši, to je bil seveda boter Bizgec, za njim vsi ostali in je bil Abranek poslednji.

Zdaj, Telebani, pokažimo,
da se nikogar ne bojimo!"
Čenčar pa mu jo je zasolil:
"Jeziček imaš nenavadni,
a za pomoč si zmerom zadnji!"
Smola je zaklical:
"Sedaj ni časa za prepir,
na nas preži tam san hudir!"

Kadar boš slišal žabo, poglej, morda še zdaj
sedi na tej klavrnici telebanski zapuščini.

Erna Starovasnik

Zunaj se je znočilo. Na nebu

Mojca je molče odkimala glavico in strmela v luno — balon. Bila je zadovoljna, ker je ves tako lep, okrogel in rumen in sveti vsem ljudem.

Moica je tekla k mami:

Tedaj se je Mojca prebudila. Ker je sicer zvečer vedno spala, kakor morajo spati vsi pridni majhni otroci, ko je zunaj noč, lune še nikoli ni videla.

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

ELIZABETH BYRD:

PO NEŽNO

Bila je ena tistih vlažnih glasgowskih noči, ko veter pre-
vrača smetnjake v obcestne
jarke. Janet je pomislila:
"V obcestnem jarku zraven kake
gostilne zdaj leži tudi moj mož, ta
baraba."

Besede, kakršna je ta, spodobna
ženska ne bi smela uporabljati, a po-
magati si ni mogla. Bil je že skrajni
čas, da se pogovori z župnikom...

Ko je zavila okoli vogala in za-
gledala župnišče, je bila razočarana.
Hiša ni bila spodobno skromna, am-
pak je še najbolj spominjala na maj-
hen dvorec. Pa... ali se za služab-
nika božjega spodobi, da ima gospo-
dinjsko pomočnico, ki nosi mini kri-
lo? Po drugi strani pa je bilo prav
prijetno, da jo je dekle ogovorilo z
"madame" in ji pomagalo iz plašča.

"Sedite, prosim," je rekla gospo-
dinjska pomočnica. "Gospodu Vinesu
bom povedala, da ste tu."

Skozi na pol odprta vrata je lahko
slišala televizijski program. Kako gos-
pod Vines sploh lahko gleda in po-
sliša kaj takega? Zasišal se je sta-
vek: "Spolnost ljubezen osvobaja su-
ženstva." Seveda bi to lahko poslu-
šal tudi zato, da bi si za nedeljo lah-
ko pripravil primerno pridigo. To bi
bilo torej v redu. Župnik je bil v me-
stu novinec. Bil je mlad in, kot so
menili nekateri, preveč napreden,
karkoli naj bi to že pomenilo.

Gospodinjska pomočnica jo je po-
spremila do vrat, jih na široko od-
prla in rekla:

"Gospa MacBrae, gospod."

Gospod Vines je ugasil televizij-
ski sprejemnik, ji stopil nas-
proti in ji stisnil roko. Nje-
govi lasje so predolgi, je pomislila, pa
tudi hlače in pulover se z njegovim
duhovniškim stanom ne ujemajo naj-
bolje. Toda bil je posvečen in neko-
mu se je morala zaupati.

Posadil jo je k ognju.

"Sherry?" je vprašal.

"Česa takega," je rekla, "ne bi niti
poskusila, prav tako kot ne bi posku-
sila tistih mamil, o katerih sem bra-
la."

Za trenutek je bil videti osupel,
nato pa se je nasmehnil.

"Sherry ni mamilo," je rekel, "si iz
steklenice natočil kozarec in sedel
nasproti nje."

"Pijača me je uničila," je rekla.

"Alkohol je hudičev zvarek."

"Res?" Bil je presenečen. "Nikoli
si ne bi bil mislil..."

Zravnila se je.

"Kaj mislite, da pijem jaz? Pije
moj mož, Murdo. Uničuje mi življe-
nje, prav res. Potrebujem duhovni
nasvet, saj nisem več daleč od lo-
čitve."

Pričakovala je, da se bo nad besedo
"ločitev" zgrozil, kot bi se bil
stari župnik, toda mirno jo je vpra-
šal:

"Koliko časa ste poročeni, gospa
MacBrae?"

"Šestindvajset let predolgo."

"Je vaš mož pil že pred poroko?"

"Ne. Ne bi se bila poročila z njim,
če bi pil."

"Kaj mislite, zakaj je začel piti?"

"Sam ljubi bog ve. Začelo se je po-
stopoma. Zdaj pa že dvajset let niti
en večer ni prišel trezen domov."

"Imate otroke?"

"Zmajala je z glavo."

"Kje dela?"

"V tovarni. Vrgli so ga že iz sed-
mih, čez kak teden bo verjetno izgu-
bil tudi službo, ki jo ima zdaj. Vse
dneve nosi v žepu steklenico. Če mi
mama, ki je umrla lani, ne bi bila za-
pustila nekaj denarja, bi hodila v cu-
njah. Murdu za tisti denar nisem po-
vedala. Hranim ga. Ločitev lahko
precej stane."

"Ločitev je resna stvar," je rekel
gospod Vines.

"To ji je bilo všeč. Kljub kozarcu,
ki ga je držal v roki, mu je zdaj lah-
ko zaupala."

"Vem, ampak prisiljena sem pre-
tehtati tudi to možnost. Murdo ni

mož, goba je, prav res. Razumno go-
vori lahko samo jutraj, ko mu pri-
pravljam zajtrk, pa še takrat ima
vselej mačka od prejšnjega večera.
Ob koncu tedna ga ni nikoli doma.
Čepi po gostilnah ali pri prijateljih,
ki imajo pijačo. Se vam to zdi spo-
doben zakon?"

"Ne," je rekel, "ampak nekaj ma-
lega vem o alkoholizmu in sprašujem
se, ali morda vaše vedenje ni...
no... vsej zadevi nekoliko v škodo."

"Kaj hočete s tem reči?"

"Saj verujete v Kristusove nauke,
kajne?"

"Seveda."

"Potlej se gotovo spomnite teh be-
sed: Tedaj je stopil k njemu Peter in
mu rekel: 'Gospod, če greši zoper
mene moj brat, kolikokrat naj mu
odpustim? Do sedemkrat?' Jezus mu
pravi: 'Ne rečem ti do sedemkrat,
ampak do sedemdeset sedemkrat.'"

"Ja, ampak Jezus ni imel opraviti
s pijanci."

"Nauk o odpuščanju gotovo ceni-
te. Gospa MacBrae, vas smem vpra-
šati nekaj, kar vam ne bo všeč?"

"Ja". Zravnila se je in ga nezaup-
ljivo pogledala.

"Ali ga žrete? Ali ga dan in noč
žrete?"

"Torej..." Morala je povedati po
resnici. "Ja. Vsak večer, ko pride,
mu povem, kaj si o njem mislim, in
tudi vsako jutro. Ampak to zasluži."

"Mogoče res. Kaj pa, če bi spreme-
nili taktiko? Ljubezen je najmočnejša
sila na svetu. Mu jo kdaj pokažete?"

"Kako naj bi mu jo? Saj nisem hi-
navka."

"Ste pa odločna ženska, gospa Mac
Brae. Storitve lahko vse, kar si vtepe-
te v glavo. Zato raje nekaj poskusite,
preden se odločite za ločitev."

"Kaj?" je vprašala in se sklonila
naprej.

"Ko se bo jutri zvečer vrnil do-
mov, bodite z njim prijazni, namesto
da bi ga žrli. Ali večerja doma?"

"Domov prihaja, ko zaprejo gostil-
ne," je zagrenjeno odgovorila. "S ku-
hanjem večerje se že dolgo ne uba-
dam več. Če je lačen, lahko poje kos
klobase ali mrzle mesne pite. Ko pri-
de, sem vedno že v postelji."

"Jutri zvečer," je rekel, "ga poča-

kajte. Se spomnite, kaj je najraje je-
del takrat, ko sta se imela še rada?"

"Sesekljan zrezek s krompirjem in
praženo čebulo."

"Imejte večerjo pripravljeno, ko
bo prišel domov. Kaj ima še rad?"

"Jabolčno čežano."

"Ne mislim hrane. Kaj ste storili,
kadar sta mu hoteli napraviti veselje
takrat, ko sta bila šele malo časa po-
ročena?"

"Tega," je rekla, "pa ne bom sto-
rila."

Nasmehnil se je.

"V mislih sem imel drobne pozor-
nosti, ki ste mu jih izkazovali."

Pomislila je.

"Pogrela sem mu copate. Vedno
sem imela pri roki njegov najljubši
tobak za pipo. Oblekla sem kaj čed-
nega in uporabljala sem kolonjsko
vodo."

"Dobro. Vse to storite jutri zvečer.
Ljubezen rodi ljubezen, saj veste. Če
ga boste nehali žreti in mu pokazali
ljubezen, vam bo mogoče začel ču-
stva vračati. Alkoholik nujno potre-
buje ljubezen."

"Med nama ni druge ženske," je
rekla. "O tem sem prepričana."

"Potem imate srečo. Mož vam je
zvest, in to tudi nekaj šteje, kajne?
Pomislite na njegove dobre lastnosti.
Izbrišite si iz spomina vsa ta mučna
leta in bodite do njega taki, kot ste
bili, ko vas še ni razočaral. Bodite
potrpežljivi večer za večerom."

Ker je molčala je nadaljeval:

"Pomislite, da alkoholizem ni zlo-
čin, ampak bolezen. Bi se ločili od
njega, če bi imel raka?"

"Ne."

"Poskusite mu pomagati. Ravnajte
z njim kot z bolnikom. Poskusite ga
prepričati, da se bo začel zdraviti.
Predvsem pa ga nikar ne žrite."

"Nisem gledališka igralka," je re-
kla in vstala, "ampak storila bom
vse, kar je v moji moči. Hvala za na-
svet."

Med vrati je gospod Vines rekel:

"Verujte, da bo šlo vse po sreči,
gospa MacBrae. Molite. Če vam bo
zmanjkalo poguma, me pokličite."

Ko se je ob devetih vrnila domov,
se je majhen čudež že zgodil. Murdo
je smrčal v spalnici. Pijan, seveda, a
vsaj doma je bil.

Sklenila je, da bo vstala zgodaj in
mu skuhalo spodoben zajtrk, a je po-
zabila naravnati budilko, tako da sta
oba zaspala. Zbudila sta se ob četr-
na devet in Murdo je takoj oddrvel
v službo.

Nakupila je vse, kar je potrebo-
vala za večerjo. Kateri je že bil nje-
gov najljubši tobak? Ah, da, in stal
je več kot bi smel.

Doma je poiskala njegove pošve-

drane copate in jih dala k štedilniku,
za primer, da bi jih kasneje pozabila
pogreti. Kuhinjsko mizo je pogrnila z
lepim prtom in postavila nanjo vazo
z umetnimi rožami, ki je sicer krasila
dnevno sobo. Oprala si je lase in jih
navila, nato pa sedla in molila.

Gospod Vines je rekel, naj se
spomni, kaj vse je pred leti ugajalo
Murdu. Toda rdeča obleka ji gotovo
ni več prav, čeprav jo še ima. Naj-
boljše, kar lahko stori, je, da obleče
svojo najljubšo obleko, modro s pi-
kami. Kolonjska voda? Že nekaj let
je ni uporabljala.

Po delu bo gotovo šel v gostilno,
ampak pripravljena je bila na dolgo
čakanje. Zrezek in krompir bo lahko
pogrela v nekaj minutah, čežano pa
bo treba samo preliti s kremo. V ka-
minu je bilo zakurjeno, copati so se
grela in tobak za njegovo pipo je bil
pripravljen.

Bog jo je prav gotovo hotel teme-
ljito preizkusiti, kajti Murdo je pri-
jadral domov pijan, kot ga še nikoli
prej ni videla.

Zbrati je morala vso voljo, da je
rekla: "Dober večer, dragi," in mu
pomagala sleči plašč.

"Pridi k mizi in pojej večerjo."

Brez razumevanja je strmel vanjo.

"Kaj?"

"K mizi," je rekla, ga prišla za
roko, ga odvedla v kuhinjo in ga po-
sadila za mizo.

"Pogrela ti bom večerjo."

Z glavo je slonel na mizi, dokler
ni zavohal zrezka. Sedel je pokonci
in ga pojedel.

"Si imel prijeten dan?" ga je vpra-
šala, ko je jedel čežano in zlival kre-
mo čez rob krožnika.

"Ja." Še vedno je strmel vanjo.

Čaj si je zlijal po obleki. Ni bilo
lahko ostati dobra igralka, toda po-
srečilo se ji je, da se je nasmehnila in
pobrisala polti čaj.

"Zdaj pa pridi h kaminu, dragi,"
je rekla.

O potekajoč se ji je sledil v
dnevno sobo in se sesedel na
stol. Pokleknila je in mu se-
zula čevlje.

"Iztegni noge, pogrela sem ti co-
pate."

Nataknila mu je copate.

"Zdaj pa mi daj pipo, da ti jo na-
tlačim."

"Žep," je zabrbiljal.

Vzela je pipo iz žepa njegovega
starega tvedastega suknjiča, jo na-
tlačila in mu jo podala skupaj z vži-
galicami. Ni je mogel prižgati, in
sklonila se je k njemu, da bi mu po-
magala.

Pipo je še treznemu težko prižgati,
je pomislila, mu jo nežno potegnila iz
roke in jo položila na pepelnik.

"Ti je bila večerja všeč, dragi?"

Prikimal je. Nič čudnega, da je zi-
jal vanjo, ko pa je bila tako lepo po-
česana in oblečena v svojo najlepšo
obleko.

"Jutri zvečer," je rekla, "bova ve-
čerjala ribe in pečen krompir."

Prijel jo je za roko.

O, bog, je pomislila, ljubezen v
resnici pomaga. Saj ne da bi si že-
lela, da bi postal preveč domač, am-
pak takole je bilo prav prijetno. Se-
veda pa ni hotela, da bi ji zaspal na
stolu.

"Dragi," tokrat ji beseda ni šla ta-
ko težko z jezika, "najbolje bo, da
greva v posteljo."

"Posteljo?"

"Ja, pozno je že."

"Postelja," je rekel in se nasmehnil.

"Pridi," je rekla ona. "Pridi, dra-
gi."

"Pa naj bo," ji je odgovoril. "Ko
bom prišel domov, bom tako ali tako
imel hudiča."

A n e k d o t e

Brahms je bil zelo skromen, vendar kritičnih opazk ni maral
slišati. Neki ljubitelj glasbe, ki je bil tudi sam skladatelj, je nekoč
sedel poleg njega, ko so igrali umetniškovo simfonijo.

"Neverjetno, gospod Brahms," je dejal sosed, "kako je neko
mesto v zadnjem stavku podobno zboru v Beethovnovi deveti
simfoniji."

"Res je," je odgovoril Brahms, "toda še bolj neverjetno je,
da to takoj opazi vsak osel."

Makedonski kralj Arhelaj je dejal brivcu, ki ga je vprašal
kako naj ga obrije, kratko in jedrnat:
"Molči!"

Drama v topli vodi

Pomožni delavec jih je nekaj prinesel in pili
kletki. Bile pa so samo tri.

"Ne morem več naprej," se pritožuje Li-
fschitz. "Vse prste so mi že obžrle. Celo roka-
vice prežrejo, mrhe nemarne."

Kletko z mišmi so postavili na lla.

"Spustite tisto na levi!" je ukazal Room.

Miška počasi leze iz kletke. Room zavpije:

"Pripravljeni! Snemanje! Klapa! Začnemo!"

Miška pa je prestrašena zaradi bleščeče lu-
či reflektorjev in noče iz kletke. Niti s paličico
jo ne morejo izbežati.

Zdaj začne ves atelje strašiti miško. Mon-
terji, belogvardejski vojaki, mornarji, dežurni
delavci in celo poročnik zločinec z zlatimi epo-
letami... mijavkajo in cvilijo, da bi prestrašili
miško. Snemalec je še edini ohranil mir. Stoji
na zaboji zraven kamere in čaka na svoj tre-
nutek.

"Stekla je!"

Miška se je nenadoma zares odločila in jo
ucvrila po ateljeju. Posneli so jo v prvem planu.
Na platnu bo videti velika in debela. Prava
podgana.

Kad, v katero so postavili ladijski hodnik,
polnijo z gumijastimi cevmi, ki so pritrjene na
vodovodno pipo. Voda teče počasi, a gotovo.
Junak filma, Razdoljnij, je odprl ventile na dnu
belogvardejskega parnika. Domnevajo, da v
eni izmed kajut leži nezavestna Karlaševa.
Razdoljnij jo bo rešil.

Voda je napolnila hodnik in sega že čez ko-
lena. Z druge strani pomožni delavci, nevidni

očesu kamere, dvigajo kad in usivljajo "va-
love".

"Luči! Prva in druga izmena v vodo!"

Statisti hrabro skačejo v "morje". Drug dru-
gemu trgajo iz rok reševalne pasove in ponar-
zarjajo živalske instinkte v človeški naravi.
Končno se vsi izčrpani "rešujejo" na mokre
stopnice.

Statisti stresejo vodo iz škornjev, hlačnic in
rokavov ter se pripravljajo, da bodo prizor po-
novili.

Ti kadri so bili zares odlični.

"Vasilij Jefemovič, si pripravljen? Pazi, da si
ne zmočiš brade! Skočil Tako. Tako! Oprimi se
kljuge in s pestjo razbijaj po vratih kajute!"

Ves obložen s plutovino Razdoljnij rešuje ju-
nakinjo.

Le-ta je medtem že prišla k sebi in vsa pre-
strašena s široko razprtimi očmi strmi v nara-
ščajočo vodo, ki počasi in nezadržno polni ka-
juto. Zdaj zdaj mora planiti Razdoljnij in jo re-
šiti.

Vendar bodo ta prizor posneli pozneje. Vo-
do namreč nujno potrebujejo na hodniku in jo
bodo prelili v kajuto šele potem, ko bodo po-
sneli vse prizore na hodniku.

Karlaševa pa je že rešena in Razdoljnij jo
na svojih širokih ramenih prinese iz kabine.

Brado pa je kljub temu zmočil. Medtem ko
gasilci prelivajo vodo iz hodnika v kajuto, jo
suši ob električni peči. Razžarjena žica sveti v
mrak ateljeja, od herojeve brade pa se kar
kadi. Statisti si slačijo svoje mokre uniforme.

ILIJ n PETROV

● AVTOMOBILSKI ŠPORT V ASPERNU QUESTER IN MARKO

Na dunajskem letališču Aspern je bila v nedeljo velika avtomobilska dirkalna predstava. 13.000 gledalcev si je ogledalo zanimiv dvoboj med avstrijskima asoma Questerjem in dr. Markom, ki sta tekmovala tako v skupini serijskih turističnih vozil kakor tudi v skupini specialnih turističnih vozil. Dvoboj se je končal neodločeno, saj sta oba zabeležila po eno zmago. V skupini specialnih turističnih vozil je zmagal dr. Helmut Marko, ki je vozil avtomobil znamke Alfa Romeo GT/Am. Drugo mesto je zasedel Dieter Quester, čeprav je vozil močnejši avtomobil znamke Schnitzer BMW 3000. V dirki s serijskimi vozili sta imela najboljša avstrijska dirkača enaka avtomobila znamke BMW 2002 Ti. Slika na štartu je bila veličastna, saj je več avtomobilov onemogočilo hitri prodor najboljšima vozačema. Marko se je znašel celo na bližnjem travniku in potem kljub naglemu napredovanju ni več mogel doseči vodečega Questerja, ki je kot prvi prevozil cilj. Drugo mesto je dobil Marko pred Königom. V dirki s serijskimi vozili sta Quester in Marko deklarirala vso vozaško polje in gledalcem prikazala umetnost hitre vožnje.

V skupini formule ford je zmagal Irsa, v skupini formule V pa Raus. Z motornimi kolesi so dirkali v treh skupinah: do 125 ccm, do 350 ccm in preko 350 ccm. Zmagovalci so bili po vrsti Bartol, Auer in Auer.

20. RALLY SAFARI

Letošnji vzhodnoafriški rally, znan kot „Rally Safari“, se je prvič v svoji 20-letni zgodovini končal z zmago evropskih dirkačev. Na 6200 km dolgi dirki čez drn in strn so se kot najboljši avtomobili izkazale evropske znamke Ford in Porsche. Zmagala je skandinavska posadka Hannu Mikkola (Finska) in Gunnar Palm (Švedska), ki je vozila z 205 KS močnim Ford-Escortom RS. Druga sta bila Poljaka Sobieslav Zasada in Marijan Bien na Porscheju 911 S. Veliko obetajoči japonski 220 KS močni Datsuni se na „20. East African Safari Rallyu“ niso mogli uveljaviti in so z lanjskim zmagovalcem Herrmannom iz Kenije zasedli šele 5. mesto. Najboljše afriško moštvo Preston/Smith iz Kenije je zasedlo s Ford-Escortom RS tretje mesto.

● NOGOMET

NOGOMETNI TURNIR OB 100-LETNICI NEODVISNOSTI

Na velikem nogometnem turnirju ob 100-letnici neodvisnosti Brazilije, ki bo v Rio de Janeiru konec junija, bo jugoslovanska nogometna reprezentanca igrala v 2. izločilni skupini skupaj z reprezentancama Peruja in Paragvaja. Na nogometnem turnirju, ki ga imenujejo zaradi velike udeležbe tudi mini svetovno prvenstvo, ne bodo nastopile nekatere najmočnejše evropske nogometne reprezentance kot Anglija, Zahodna Nemčija, Italija, Španija in Švedska. Tudi avstrijska reprezentanca, ki bo to soboto nastopila v mednarodni prijateljski tekmi proti nogometni reprezentanci Češkoslovaške, se turnirja ne bo udeležila, ker ima ob istem času kvalifikacijske tekme za evropsko prvenstvo. Organizator nogometnega turnirja Brazilija bo reprezentancam plačal vse stroške prihoda in bivanja, zmagovalec pa bo kot nagrado prejel 50.000 dolarjev.

V drugi tekmi pomladanskega nogometnega prvenstva 2. razreda D je Slovenski atletski klub v nedeljo na domačem igrišču igral proti Galiciji in izgubil zelo važno točko, ki mu bo morda ob koncu manjkala za vstop v višji razred. Tekma se je končala 1:1, gol za SAK pa je dal Joško Vrolich. V prvi spomladanski tekmi je SAK premagal na tujem Škofji dvor 6:3. V lestvici 2. D razreda zaseda SAK zaradi boljšega razmerja golov še vedno prvo mesto. Drugo mesto zaseda Metlova, ki je kakor SAK zbrala 26 točk.

● HOKEJ NA LEDU POLJSKA V SKUPINO A

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu skupine B se je v Bukarešti končalo z veliko senzacijo. Nastop v skupini A si je zagotovila hokejska reprezentanca Poljske, ki je v odločilni tekmi premagala Ameriko s 6:5 (3:0, 0:2, 3:3). Amerika je veljala za velikega favorita hokejskega turnirja, saj si je na olimpijskem turnirju v Sapporu priborila za Sovjetsko zvezo srebrno kolajno. Zadnjo tekmo z NDR je Poljska dobila s 3:2 (2:2, 1:0, 0:0). Pot v najslabšo skupino C bo nastopila reprezentanca Norveške, ki je zasedla 7. in s tem zadnje mesto. Drugo moštvo, ki je izpadlo iz skupine B, je Francija, ki se svetovnega prvenstva ni udeležila. Oglejmo si končno lestvico skupine B: 1. Poljska (12 točk, razmerje golov 41:12), 2. Amerika (39:22, 10), 3. NDR (31:18, 8), 4. Romunija (25:26, 6), 5. Japonska (20:49, 3), 6. Jugoslavija (25:28, 2) in 7. Norveška (15:41, 1).

RADIO PROGRAM

Radio Celovec

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Sobota, 8. 4.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 7.40 Mednarodni delovni trg — 7.55 Naš hišni vrt — 8.05 Družinski obzor — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Poskočno in zabavno — 14.00 Za ljubitelje ljudske glasbe — 15.30 Voščila — 17.10 Pisana sobotna popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.20 Umetnostna in kulturna kritika — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Karačnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 V koči, večer ob kamnu — 21.30 Še kako se smeji — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 9. 4.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Karačnice — 7.40 Pesem in glasba iz štajerske — 8.10 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Dunajski zajtrk za glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Popoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.05 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.30 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Odločitev, radijska igra — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 Majhen večerni koncert — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Zborovsko petje — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj.

Ponedeljek, 10. 4.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Trgovci spreminjajo svet — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.15 Severna Afrika in Sahara — 10.30 Radijska pripovedka — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 14.30 Knjižni kotiček — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo: Pogovor z otrokom — 16.30 Otroška radijska igra — 17.10 Asociacije tenorja — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja kmetijske zbornice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneča operetni vodič — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja.

Torek, 11. 4.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 9.00 Pripovedke iz Avstrije — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.15 Človeštvo je v nevarnosti — 10.30 Vesele s knjigami — 11.03 Ljudska glasba — 13.30 In kaj pravite vi? — 14.30 Mladinska oddaja — 14.45 Ljudska prosveta na Koroškem — 15.00 Ljudske viže — 16.15 Za ženo: Pogovor z otrokom — 16.30 Lovska latovščina — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja sindikalne zveze — 19.05 Kadar se spomnim domovine — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor čez mejo — 21.40 Poskočno zaigrano.

Sreda, 12. 4.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Se mladina upira? — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.30 Avstrijski pripovedniki 20. stoletja — 11.03 Ljudske pesmi in glasba — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 14.30 Koroški visokoškolski obzor — 16.15 Za ženo: Pogovor z otrokom — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja združenja industrialcev — 19.05 Kjer prepevajo... — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 Odločitev, radijska igra — 21.10 Skladatelj lahke glasbe.

Četrtek, 13. 4.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Pisana jutranja melodija — 9.00 Humoreske in satire svetovne književnosti — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.30 Sodobna podoba Avstrije — 11.03 Ljudske pesmi in glasba — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.45 Kulturni problemi Koroške — 15.00 Komorna glasba — 16.15 Za ženo: Pogovor z otrokom — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Operetne melo-

dije — 18.00 Deželni razgledi — 18.45 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 19.05 Avstrijska pihalna godba — 19.50 Note in beležke — 20.10 Koroški hišni koledar — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja.

Slovenske oddaje

Sobota, 8. 4.: 9.30 Za jugoslovanske delavce v Avstriji — Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 9. 4.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

Ponedeljek, 10. 4.: 13.45 Informacije — Pesem je tiha moč, zbori.

Torek, 11. 4.: 9.30 Land an der Drau — Dežela ob Dravi — 13.45 Informacije — Šport — Za krmilom.

Sreda, 12. 4.: 13.45 Informacije — Od popevke do popevke.

Četrtek, 13. 4.: 13.45 Informacije — Pesniški svet Milke Hartmanove — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

Petek, 14. 4.: 13.45 Informacije — Po sledih starih šeg in navad.

Radio Ljubljana

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Sobota, 8. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Pihalni orkester RTV Ljubljana — 12.10 V ritmu valčka — 12.40 Po domače z domačimi vižami — 14.10 Sobotno popoldne za mladi svet — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.40 Orgle v ritmu — 16.45 S knjiž-

5 SADNIMI DREVESCI IN GRMIČI

drevesnice

Marko POLZER

Vazar pri Št. Vidu v Podjuni

SO VSI ZADOVOLJNI!

nega trga — 17.10 Gremo v kino — 17.50 Z ansamblom Silva Štingla — 18.15 Iz operetnega sveta — 18.50 Pogovor s poslušalci — 19.15 Z ansamblom Mihe Dovžana — 20.00 Mladinski radijski klub — 21.30 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 9. 4.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 11.15 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 Igrajo veliki zabavni orkestri — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Iz opernega sveta — 16.50 Nedeljsko športno popoldne — 18.00 Radijska igra — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavna glasbena oddaja — 22.20 Godala za lahko noč — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 10. 4.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Cicibanov svet — 9.40 Plesni orkester Jackie

Avstrija 1

Sobota, 8. 4.: 15.00 ORF-koncert — 16.00 Listama v slikanici — 16.20 Za otroke — 16.45 Abu, sin Sahare — 17.15 Za družino — 18.00 Tedenski obzor — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Posebej o kulturi — 18.55 Dober večer v soboto želi Heinz Conrad — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Begunec, komedija — 21.45 Šport — 22.15 Čas v sliki — 22.25 Prijem iz teme.

Nedelja, 9. 4.: 16.15 Za otroke — 16.25 Trije veseli pajdaši — 16.50 Doktorji — 17.40 Glasba razveseljuje — 18.05 Otrokom za lahko noč — 18.10 Opombe o čebeli — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Oberon, starodunajska spevoigra — 22.00 Čas v sliki in šport.

Ponedeljek, 10. 4.: Novo v znanosti — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Silke iz Avstrije — 18.55 Pujsek Debelinko — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Bonanza — 21.10 Poštni predal 7000 — 21.25 V boksah — 22.25 Čas v sliki.

Torek, 11. 4.: 18.00 Tečaj angleščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Silke iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.55 Živalski raji — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Svet knjige — 21.05 Grenka strd, angleški film — 22.40 Čas v sliki.

Sreda, 12. 4.: 10.00 Hongkong, upanje na Daljnem vzhodu — 10.30 Avstrijski iznajdatelji — 11.00 Preizkušnja — 16.30 Za otroke: Kalif — 17.10 Mala šola risanja — 17.35 Lassie, zgodba psa — 18.00 Tečaj francoščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Silke iz Avstrije — 18.55 Ljubi stric Bill — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Avstrijski film iz povojne dobe — 21.25 Gododivščine dobrega vojaka Švejka — 22.25 Čas v sliki — 22.35 Svetovno hokejsko prvenstvo: Češkoslovaška-Sovjetska zveza in Finska-Švedska.

Četrtek, 13. 4.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Francoska TV-šola — 11.00 Uvod v elektronsko računanje — 11.30 Kaj morem postati — 12.00 Najbolj dragocen čut človeka je vid — 18.00 Tečaj italijanščine — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Silke iz Avstrije — 18.55 Športni mozaik — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Med nama, film — 21.30 Čas v sliki.

Petek, 14. 4.: 10.00 Podobe zveznih dežel: Dunaj — 10.30 7000 let iranske umetnosti — 11.00 Grenka strd, film — 18.00 Orientacija — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Silke iz Avstrije — 18.50 Oddaja sindikalne zveze — 18.55 Dekleta v oblakih — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Akti XY — 21.20 Novinarski pogovor — 22.20 Čas v sliki — 22.30 Tri želje, film.

Jugoslavija

Sobota, 8. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 16.30 Košarka — 18.05 Obzor — 18.20 Štirje tankisti in pes — 19.10 Mozaik — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Kratak film — 20.00 Dnevnik — 20.30 Zabavno glasbena oddaja — 21.30 Na polji zvezd, film — 21.55 Tekmeča — 22.45 Kažipot — 23.05 Poročila.

Nedelja, 9. 4.: 9.00 Madžarski pregled — 9.40 Po domače — 10.12 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja — 11.45 Mestece Peyton — 12.35 Kažipot — 18.00 Ljubezen orla, dokumentarni film — 18.25 Otrci galerije — 20.00 Dnevnik — 20.30 Vaščani Luga — 21.20 Zabavno glasbena oddaja — 21.35 Športni pregled — 22.05 Poročila — 22.10 Svetovno hokejsko prvenstvo: Švedska-Ceškoslovaška.

Ponedeljek, 10. 4.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.15 Otroška oddaja — 17.35 Obzor — 17.50 V avtobusu — 18.15 Mozaik — 18.20 Proslava ob 60-letnici rojstva Borisa Kidriča — 20.00 Dnevnik — 20.35 Tisoč milj, drama — 22.00 Diagonale — 22.50 Poročila.

Torek, 11. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 France Bevk: Pesterna — 18.00 Risanka — 18.15 Obzor — 18.30 Ansambel The Seekers — 19.00 Mozaik — 19.05 Radioamaterji in vse-ljudska obramba — 19.30 Rojstvo nekega izdelka —

Spet proces

ZARADI VOJNIH ZLOČINOV

Pred poročnim sodiščem v Linzu se je v torek začel proces proti danes 48 let staremu urarju Johannu Goglu, ki je obtožen, da je v nacističnem koncentracijskem taborišču Mauthausen sodeloval pri množičnih umorih. Iz tega taborišča so posebno znana zloglasna trpinčenja jetnikov na tako imenovanih stopnicah smrti.

Proces bo predvidoma trajal več tednov ter bodo zaslišali številne pričje iz raznih držav. Sploh vlada za proces veliko zanimanje tudi v mednarodni javnosti, posebno še zaradi tega, ker je v zadnjih letih prišlo pred avstrijskimi sodišči že do cele vrste nerazumljivih razsodb v podobnih procesih.

Wolfe — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 14.10 Med zbori Marka Tajčevića — 14.30 Voščila — 15.40 Melodije mojstrov lahke glasbe — 17.10 Ponedeljkovo glasbena popoldne — 18.15 Godala v ritmu — 19.15 Z ansamblom Dorka Škobernet — 20.00 Operni koncert — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Zaplešite z nami.

Torek, 11. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Kmečki upori — 9.35 Slovenske narodne in raznih izvedbah — 12.10 V glasbenem svetu Josipa Pavčiča — 12.40 Z domačimi ansambli in godci — 14.10 Glasbena tribuna mladih — 14.30 Z ansamblom Jožeta Privška — 15.40 Flautistka Maja Telbanova — 16.40 Z orkestrom dunajskih filharmonikov — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Pola sodobne medicine — 19.15 Fantje treh dolin — 20.00 Prodajna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.14 Koncert lahke glasbe — 22.15 Ljubljanska šola za staro glasbo — 23.15 Melodije za lahko noč.

Sreda, 12. 4.: 6.50 Rekreacija — 9.05 Za mlade razvedneže — 9.25 Igrajo majhni ansambli — 9.40 Iz glasbenih šol — 12.10 Iz Webrove opere „Čarostelec“ — 12.40 Od vasi do vasi z domačimi vižami — 14.10 Zamejski zbori pojo: Moški zbor „Fantje izpod Grmade“ iz Devina — 14.30 Voščila — 15.40 V tempu tendlerja — 16.40 Z orkestrom Metropole — 17.10 Jezikovni pogovori — 17.25 Naša glasbena galerija — 18.15 Slovenske popevke — 18.30 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 S festivalov jazz — 23.05 Mala panorama sodobne ameriške lirike — 23.15 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe.

Četrtek, 13. 4.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Operna matineja — 9.05 Sodobna družina — vloga družinskih članov — 9.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 12.10 Iz Foersterjeve opere „Gorenjski slavček“ — 12.40 Igrajo pihalne godbe — 14.10 Pesem iz mladih gri — 14.30 Z ansamblom Silva Štingla — 14.45 Med šola, družino in delom — 15.40 Igra Tržaški baročni ansambel — 16.40 Orkester zagrebš RTV — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Klavir v ritmu — 18.45 Kulturna kronika — 19.15 Z ansamblom Jožeta Kampiča — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Iz opusov Aarona Coplanda in Heitora Ville-Lobosa — 23.15 Jazz — 23.40 Popevke slovenskih avtorjev.

20.00 Dnevnik — 20.35 Družinsko življenje, poljski film — 22.05 Noči in španski vrtovi — 22.30 Poročila.

Sreda, 12. 4.: 8.20 Šolska oddaja — 16.40 Obzor — 16.55 Svetovno hokejsko prvenstvo: Češkoslovaška-Sovjetska zveza — 19.10 Mozaik — 19.15 S kamero po svetu — 20.00 Dnevnik — 20.35 Igralci: Lojze Rozman — 21.35 Javna tribuna: Mi med seboj — 22.55 Poročila.

Četrtek, 13. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 17.25 Don Kihot — 17.50 Veseli tobogan — 18.30 Obzor — 18.45 Čarni svet živali — 19.05 Glasbena oddaja — 19.30 Od filma do filma — 20.00 Dnevnik — 20.35 Četrtekovi razgledi — 21.35 Bos skozi pekel — 22.25 Jazz na ekranu — 22.50 Poročila.

Petek, 14. 4.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.35 Veliki in majhni: Dojenček — 18.15 Obzor — 18.30 Zabavno glasbena oddaja — 18.45 Gospodinjski pripomočki — 18.55 Ekonomsko izrazoslovje — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 Dnevnik — 20.30 Kviz 72 — 21.40 Svetovno hokejsko prvenstvo: Švedska-Sovjetska zveza.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

Vsem znancem in prijateljem, ki ste jo imeli radi, sporočam, da je dne 2. aprila po hudem trpljenju v miru za vedno zaspala moja ljuba žena

Malči Černut

Po upepelitvi smo jo pokopali v najožjem družinskem krogu. Ohranite jo prosim v lepem spominu.

Mož Janko